



Üretimde işler yolunda



Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, üretim cephesinde beklentilerin olumlu olduğunu kaydetti. Bakan Varank, resmi sosyal medya hesabı üzerinden Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) grafik tablosu ve ülkeler arası Temmuz ayı karşılaştırma grafiğini yayımlayarak, "Reel sektör temmuzda hız kazandı. Ekonomik güven ve kapasite kullanımından sonra, **İSO** İmalat **Sanayi** Satın Alma Yöneticileri Endeksi de yükseldi. Şubat 2011'den bu yana endekste en yüksek seviyeyi görerek pek çok ülkeden pozitif ayrıştık. Üretim cephesinde beklentiler olumlu" ifadelerine yer verdi. (İHA)



'Üretim cephesinde beklentiler olumlu'

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, "Ekonomik güven ve kapasite kullanımından sonra, **İSO** İmalat **Sanayi** Satın Alma Yöneticileri Endeksi de yükseldi" dedi.

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, resmi sosyal medya hesabı üzerinden Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) grafik tablosu ve ülkeler arası Temmuz ayı karşılaştırma grafiğini yayımlayarak, "Reel sektör temmuzda hız kazandı. Ekonomik güven ve kapasite kullanımından sonra, **İSO** İmalat **Sanayi** Satın Alma Yöneticileri Endeksi de yükseldi. Şubat 2011'den bu yana

endekste en yüksek seviyeyi gö-
rek pek çok ülkeden pozitif ayrış-

tık. Üretim cephesinde beklentiler
olumlu" ifadelerine yer verdi. (iha)





PM Endeksi, son 10 yılın zirvesinde

Salgınla birlikte nisan ayında dip yaptıktan sonra güçlü bir toparlanma ivmesine giren İmalat Sanayi PMI Endeksi, geçtiğimiz aya göre, 3 puan artarak 56,9 seviyesine ulaştı.

Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI) temmuz ayında 56,9 olarak gerçekleşti ve Şubat 2011'den beri en yüksek seviyede kaydedildi. PMI, mart, nisan ve mayıs aylarındaki gerilemelerin ardından güçlenen bir toparlanmaya işaret etti. İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat PMI anketinin Temmuz 2020 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, Haziran'da 53,9 değerini alan manşet PMI temmuz ayında

56,9 olarak gerçekleşti ve Şubat 2011'den beri en yüksek seviyede kaydedildi. PMI, mart, nisan ve mayıs aylarındaki gerilemelerin ardından güçlenen bir toparlanmaya işaret etti. Koşulların normalleşmeye devam etmesi ve müşterilerin faaliyetlerine yeniden başlaması, Türk imalatçılarının yeni siparişlerinde üst üste iki ay artış gerçekleşmesini sağladı. Ayrıca genişlemenin ivme kazandığı da gözlemlendi ve anketin başladığı Haziran 2005'ten beri en hızlı büyüme oranlarından biri kaydedildi. Bu dönemde yeni ihracat siparişleri de toplam yeni siparişlere göre daha ılımlı olmakla birlikte artış gösterdi. Bir önceki ay olduğu gibi temmuzda da üretim büyüme kaydetti. Artış, Şubat 2011'den beri en yüksek oranda gerçekleşti ve firmaların yaklaşık yüzde 31'i üretiminin arttığını bildirdi. (İHA)



TARİHİ BİR DÖNÜM NOKTASI

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, bugün açıklanan Türkiye İmalat PMI Endeksiyle ilgili, "Bu tarihi bir dönüm noktası" ifadelerini kullandı. Albayrak, resmi sosyal medya hesabı üzerinden bir paylaşımında bulunarak Satın Alma Yöneticileri Endeksi'yle (PMI Endeksi) ilgili, "Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan Türkiye İmalat PMI, Temmuz ayında 56,9 seviyesinde gerçekleşti. Bu tarihi bir dönüm noktası: Şubat 2011'den bu yana en yüksek seviye. Böylece yılın ikinci yarısına ilişkin pozitif beklentilerimiz güçleniyor" ifadelerine yer verdi.



ÜRETİM ÇEPHESİNDE BEKLENTİLER OLUMLU

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, Twitter hesabından İstanbul Sanayi Odası tarafından açıklanan Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI) verisine ilişkin değerlendirmede bulundu. Reel sektörün temmuzda hız kazandığını, ekonomik güven ve kapasite kullanımından sonra, PMI endeksinin de yükseldiğine işaret eden Varank, "Şubat 2011'den bu yana endekste en yüksek seviyeyi görerek pek çok ülkeden pozitif ayrıştık. Üretim cephesinde beklentiler olumlu" dedi. Varank'ın paylaşımında yer verdiği grafiğe göre Türkiye, endekste temmuz ayında elde ettiği 56,9'luk değerle aralarında Çin, ABD, Fransa ve İtalya'nın da bulunduğu pek çok ülkeyi geride bıraktı.



Üretimde olumlu beklenti

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, "Ekonomik güven ve kapasite kullanımından sonra, **İSO** İmalat **Sanayi** Satın Alma Yöneticileri Endeksi de yükseldi" dedi.

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, resmi sosyal medya hesabı üzerinden Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) grafik tablosu ve ülkeler arası Temmuz ayı karşılaştırma grafiğini yayımlayarak, "Reel sektör temmuzda hız kazandı. Ekonomik güven ve kapasite kullanımından sonra, **İSO** İmalat **Sanayi** Satın Alma Yöneticileri Endeksi de yükseldi. Şubat 2011'den bu yana endekste en yüksek seviyeyi görerek pek çok ülkeden pozitif ayrıştık. Üretim cephesinde beklentiler olumlu" ifadelerine yer verdi. (İHA)





İstanbul Sanayi Odası Meclisi'ne Hürriyet'le girdi



İŞ DÜNYASINDA DİYALOG
Vahap Munyar
vahap.munyar@dunya.com

2 HAZİRAN 1968 yerel seçimlerinde İstanbul Belediyesi Meclisi ve İl Genel Meclisi'ne giren iş insanı **Murtaza Çelikel**, aktif siyaset yerine işlerine odaklanma yolunu seçti. Aynı dönemde **Durmuş Erginsoy**'un önerdiği proje üzerine **Raif Dinçkök, Cemil Parman, Erol Simavi ve Orhan Erkanlı**'nın da ortakları arasında yer aldığı **Potor Ambalaj Sanayi A.Ş.**'yi kurdu.

Hürriyet Gazetesi'nin kurucusu **Sedat Simavi, Murtaza Çelikel**'in Gazetecilik Enstitüsü'ne girmesine yardımcı olmuş, **Erol Simavi**'yle dostlukları o vesileyle gelişmişti.

Erol Simavi, bir gün **Çelikel**'i Kalyon Otel'i'nde yemeğe davet etti:

- **Şirketlerimin yönetim kurulunda görev almak istiyorum.**

Çelikel, Erol Simavi'nin teklifini ortaklarına açtı, karar çıktı:

- **Hürriyet Gazetesi'nin yönetim kuruluna gir istersen.**

Derken **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** seçimleri gündeme geldi. **Çelikel, İSO** Meclisi'ne girmek için kol-ları sıvadı. **Simavi, Çelikel**'le **İSO** seçimleri için buluştu. Yanlarında **Güzel Sanatlar Matbaası** sahibi **Ergun Baskan** da vardı:

- **Murtaza, İSO** seçimlerine Hür-

riyet Gazetesi adına girmeni istiyorum.

Çelikel, ortağı olduğu şirkete işaret etti:

- **İSO** seçimlerine o şirketi temsilen girme kararı almıştım.

Simavi ısrarcı oldu. Böylece **İSO** seçimlerine Hürriyet Gazetesi'ni temsilen "**Basım, Yayın, Kağıt ve Ambalaj Sanayisi**" grubundan katıldı. 29'uncu meslek grubu olan grupta seçimi **Çelikel**'in de olduğu liste kazandı:

● **Meslek Komitesi Başkanlığı'na** **Reşat Umur** getirildi. **Murtaza Çelikel ve Ergun Baskan** da Meclis Üyesi oldu.

Çelikel, rahmetli meslektaşım **Berat Günçikan**'ın yazdığı "**Benim Küçük İmparatorluğum**" adlı hayatını yansıtan kitapta **İSO** Meclisi'nde ilk katıldığı toplantıyı şöyle anlattı:

- **Bazı üyeler hayvanat bahçesinden kaçmış zürafayı izler gibi beni izliyordu. Yanımda oturan Ergun Baskan** bakışlarından rahatsız oldu. **Potor'dan** ortağımız **Raif Dinçkök** gelip yanımıza oturdu, acemi erat koğuşunda hemperisine rastlamış asker gibi rahatladım.

Çelikel'i 1980'li yılların ilk yarısında Dünya Gazetesi, Tercüman Gazetesi ve daha sonra Hürriyet Gazetesi adına **İSO** Meclis toplantılarını izlediğim günlerde tanıdım.

Meclis Başkanvekilliği görevinde de bulunan **Çelikel**, klasik iş insanı yaklaşımından farklı davranış ve mesajlarıyla dikkati çekti.

"**Benim Küçük İmparatorluğum**" kitabında yer alan anlarına göre, dönemin **TÜSİAD** Başkanı **Ali Koçman, Çelikel**'i 12 Eylül yönetimine ihbar etmişti:

- **Bütün sivil toplum örgütlerini ka-**



pattınız ama Tepebaşı'ndakini unutunuz. Orada Murtaza Çelikel enine boyuna politika yapıyor.

Çelikel, muhalif yanını şöyle tanımladı:

- **Bende bir imalat hatası var, ömrüm boyunca hiçbir yönetim için uslu çocuk olmayı başaramadım.**

Son 3-4 yıldır her telefon görüşmemizde sağlığını sorunca yanıtı şu oldu:

- **Damat, bana yalan söyletme. "İyi-yim" desem yalan olacak...**

Son bir ayda yanıtını değiştirdi:

- **İyi değilim...**
89 yaşındaki **Çelikel**, önceki sabah vefat etti... Dün, son yolculuğuna uğurlandı...

Murtaza Bey'e Allah'tan rahmet diliyorum... Mekanı cennet olsun...

Acaba niye küstük ki

1985 yılının ilk ayları... **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** Meclisi'nden tanıştığımız **Murtaza Çelikel**le yemekteyiz. Buluşmada, 1981 yılında Dünya Gazetesi'nde birlikte çalıştığımız **Seral Cumar** ve **Emel Kutluca** da var.

Söz bir ara benim evlilik konuma geldi. **Murtaza Bey**, babacan ifadeyle devreye girdi:

- **Kız istemeye ben geleceğim.**

O günlerde neredeyse aynı ekip 15 günde bir buluşurken, işlerin akışı mola vermeye yol açtı. Aradan birkaç ay geçti, Hürriyet Gazetesi Ekonomi Servisi'ndeki masamda **Murtaza Çelikel**'den gelmiş bir zarf buldum.

Zarftan Demokratik Sol Parti'nin kuruluşuna ilişkin kitapçık ve üzerine ilijştirildiği şu not çıktı:

- **Acaba niye küstük ki?**

Öyle sormakta haklıydı. Eşim **Emine Munyar**'la (**Damar**) nişanlanmış, evlilik hazırlıklarını hızlandırmıştık. Yani, babam ve anam başta olmak üzere ailemin büyükleriyle kız isteme-nişana Hayrabolu'ya (Tekirdağ) gitmiştik. **Murtaza Bey**'e haber vermemiştim.



Murtaza Bey'den sitem notu geldiğinde nikah günü almıştık. Hemen aradım:

- **Nikah şahidim olur musunuz?**

Yanıtı elbette olumluuydu:

- **Memnuniyetle.**

O dönemde Dünya Gazetesi'nde çalışan **Emine de Nezh Bey**'e (**Demirkent**) şahitlik teklif etti. **Nezh Bey**'den de aynı yanıt geldi:

- **Memnuniyetle.**

Böylece **Emine**'yle 35 yıl önce **Murtaza Çelikel ve Nezh Demirkent**'in şahitliğinde evlilik imzasını attık.

Bu arada, **Murtaza Bey**'in geçmişte Hürriyet Gazetesi Yönetim Kurulu Üyesi olduğunu, **İSO** Meclisi'ne ilk girişinin oradan gerçekleştiğini **Berat Günçikan**'ın yazdığı "**Benim Küçük İmparatorluğum**" kitabındaki anılardan öğrendim.

Bir dizi 200 bin tiraj götürdü

MURTAZA Çelikel'in anlattığı içeren "**Benim Küçük İmparatorluğum**" kitabında bir "**tiraj öyküsü**" dikkatimi çekti.

Haldun Simavi, Mayıs 1968'de, gazetenin 20'nci kuruluş yıldönümünde Hürriyet'ten ayrılmış, bir yıl geçmeden **Günaydın**'ı çıkarmıştı.

Erol Simavi, Hürriyet'e Genel Müdür olarak **Orhan Erkanlı**'yı atayınca **Necati Zincirkeran ve Cüneyt Arca-yöre** istifası etti.

Bu dönemde Hürriyet bir yazı dizisi başlattı:

● **Tarik Güryay**'ın anlattığı: **Yassıda Kumandanı Bendim.**

Çelikel, dizinin yarattığı olumsuz etkiyi şöyle anlattı:

- **Sadece DP'lerin değil, bütün ülkede kendisini demokrat** "görevlerin belleğinde **Menderes ve arkadaşlarına yüz kızartıcı şekilde davranılması, Menderes, Zorlu ve Polatkan**'ın idamı hâlâ tazeydi. 200 bin okur tepkisini gazetesiy almayarak gösterdi.

Ardından şu notu düştü:

- **Tiraj düşüşü durmayınca Orhan Erkanlı** istifa etti. **Erol Simavi**'nin isteği ile **Haldun Simavi, Hürriyet**'e geri döndü.

Yanlış dizi yazı seçimi, eriyip giden 200 bin tiraj... Okuyucu büyük ders vermiş değil mi?



İMALAT PMI, 112 AYIN ZİRVESİNDE



İstanbul Sanayi Odası (İSO) için IHS Markit tarafından derlenen endeks mart-mayıs döneminde sektörün sert şekilde daraldıktan sonra temmuz ayında Şubat 2011'den bu yana en yüksek büyümeyi kaydetti. Büyümenin öncü göstergesi İmalat **sanayi** satın alma yöneticisi endeksi 56.9 değerini alarak Şubat 2011'den bu yana en yüksek seviyeye ulaştı. Endekste 50'nin üzeri değerler ekonomide büyümeye, altı ise

küçülmeye işaret ediyor.

GİRDİ MALİYETLERİNİN ARTIŞ HIZI YAVAŞLADI

Yeni siparişler alt endeksi hazirandaki 53.1 düzeyinden 59.1'e yükselerek Haziran 2005'ten bu yana hesaplanan endeks tarihinin en yüksek değerini aldı. İmalat sektörünün girdi maliyetleri keskin şekilde artış kaydetse de artış hızı bir önceki aya kıyasla yavaşladı. Fabrika çıkışı fiyatları ise

hazirana göre artış kaydederek, marttan bu yana en güçlü artışı gösterdi.

ALBAYRAK:BU TARİHİ BİR DÖNÜM NOKTASI

Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan Türkiye İmalat PMI Temmuz ayında 56,9 seviyesinde gerçekleşti. Bu tarihi bir dönüm noktası: Şubat 2011'den bu yana en yüksek seviye. Böylece yılın ikinci yarısına ilişkin pozitif beklentilerimiz güçleniyor.



Göstergeler iyi beklenti pozitif

Sanayide seyrin önemli göstergelerinden **PMI endeksi** temmuzda Şubat 2011'den bu yana en yüksek seviyeye çıktı. Temmuz ayı ihracatı hazirana göre yüzde 11.5 artışla 15 milyar 12 milyon dolar oldu ve 2020'nin en yüksek değerine ulaştı. Enflasyon temmuzda beklentilerin altında artış gösterdi, yıllık enflasyon yüzde 12.62'den yüzde 11.76'ya geriledi.

Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan Türkiye İmalat PMI (Satin Alma Yöneticileri Endeksi) temmuzda Şubat 2011'den bu yana en yüksek seviyeye geldi.

Koronavirüs salgını nedeniyle sektörde yaşanan daralmanın ardından haziranda başlayan toparlanma temmuzda hızlandı. İstanbul Sanayi Odası (İSO) için IHS Markit tarafından derlenen endeks, mart - mayıs döneminde sektörün sert şekilde daraldıktan sonra temmuzda Şubat 2011'den bu yana en yüksek büyümeyi kaydettiğini gösterdi.

Eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, haziranda

53.9 değerini alan manşet PMI, temmuzda 56.9 oldu. PMI üzerindeki belirleyici



göstergelerden üretim ve yeni siparişler keskin büyüme gösterirken şirketler yeni işe alımlarla kapasite sınırlamalarını aşmaya çalıştıklarına işaret ettiler. Hazine ve Maliye Bakanı Berat

Albayrak, Twitter hesabından endekste ki yükselişe dikkati çekerek, şu açıklamayı yaptı:

"Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan Türkiye İmalat PMI (Satin Alma Yöneticileri Endeksi) temmuz ayında 56.9 seviyesinde gerçekleşti. Bu tarihi bir dönüm noktası: Şubat 2011'den bu yana en yüksek seviye. Böylece yılın ikinci yarısına ilişkin pozitif beklentilerimiz güçleniyor."

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, Twitter hesabından PMI verisine ilişkin, "Reel sektör temmuzda hız kazandı. Ekonomik güven ve kapasite kullanımından sonra, İSO İmalat **Sanayi** Satın Alma Yöneticileri Endeksi de yükseldi. Şubat 2011'den bu yana endekste en yüksek seviyeyi görerek pek çok ülkeden pozitif ayrıştı. Üretim cephesinde beklentiler olumlu" dedi.

Toparlanma güçleniyor

IHS Markit Ekonomi Direktörü Andrew Harker, yılın ikinci yarısının başlangıcına ilişkin PMI verilerinin, Covid-19 kaynaklı daralmanın ardından toparlanmanın güçlendiği yönünde iyimserlik sağladığını belirterek, şunları kaydetti:

"Faaliyet koşullarının kademeli olarak normale dönmesiyle üretim ve yeni siparişlerde güçlü artışlar gözlemlendi ve hatta kapasite baskılarının oluştuğu yönünde sinyaller ortaya çıktı. PMI verileri, Türk imalat sektörünün birçok alanda gözle görülür bir toparlanma içinde olduğuna işaret etti."

Bu yılın en iyi ihracat rakamı

Türkiye'nin ihracatı temmuzda 15 milyar dolar aştı. Yeni tip koronavirüs (Covid-19) salgını sonrası ihracattaki toparlanma temmuzda da hızlanarak sürdü. Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan, temmuz ihracatının

hazirana göre yüzde 11.5 artışla 15 milyar 12 milyon dolar olduğunu bildirdi.

Ihracatın Covid-19 salgını öncesi seviyelerini de aşarak 2020 yılının en yüksek değerine ulaştığına dikkat çeken Pekcan bugüne kadarki en yüksek ikinci temmuz ayı rakamının gerçekleştiğini hatırlattı.

Ihracatın geçen yıla göre ise Temmuz 2019'daki yüksek baz, çalışma günü eksikliği ve Covid-19 salgını etkisiyle yüzde 5.8 azaldığını belirten Pekcan, ithalatın ise temmuzda yıllık yüzde 7.66 düşüşle 17.7 milyar dolar olduğunu belirttik şunları kaydetti:

"Ihracatın ithalatı karşılama oranı haziranda yüzde 82.6 iken temmuzda 84.5'e ulaştı. Altın hariç ihracatın ithalatı karşılama oranı ise yüzde 93.9'a yükseldi. Böylelikle temmuzda hem 15 milyar 12 milyon dolarlık ihracatla 2020'nin en yüksek ihracat değerine hem de toplamda yüzde 84.5, altın hariç ise yüzde 93.9 ile yılın en yüksek ihracatın ithalatı karşılama oranına ulaştık."

İlk sırada oto

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkanı İsmail Güllü ise, "Türk ihracatçısı oyunun yönünü çok kısa bir süre içinde kendisine çevirmeyi bildi. Pandemide kenetlendik, şimdi kanatlanma zamanı" dedi. Temmuzda otomotiv 2.2 milyar dolarla en fazla ihracat yapan sektör oldu. Otoyu, 1.8 milyar dolarla hazirayım ve konfeksiyon, 1.5 milyar dolarla kimya sektörü izledi.

Cari denge iyi olacak

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, cari dengenin yılın ikinci yarısında beklentilerden iyi gerçekleşeceğini belirterek, "Türkiye temmuz ayında 15 milyar dolar ihracata ulaştı. Bu, 2020'nin en yüksek seviyesi oldu" ifadesini kullandı.

Twitter hesabından cari dengenin yılın ikinci yarısında beklentilerden iyi gerçekleşeceğini vurgulayan Albayrak, "Türkiye temmuz ayında 15 milyar dolar ihracata ulaştı. Bu, 2020'nin en yüksek seviyesi oldu. Altın hariç karşılama oranı da yüzde 93.9 ile en yüksek değere ulaşıldı. Tüm ihracatçılarımızı tebrik ediyoruz" dedi.



KAPAK - "YENİ NORMAL"DE EKONOMİ VE İNŞAAT SEKTÖRÜ

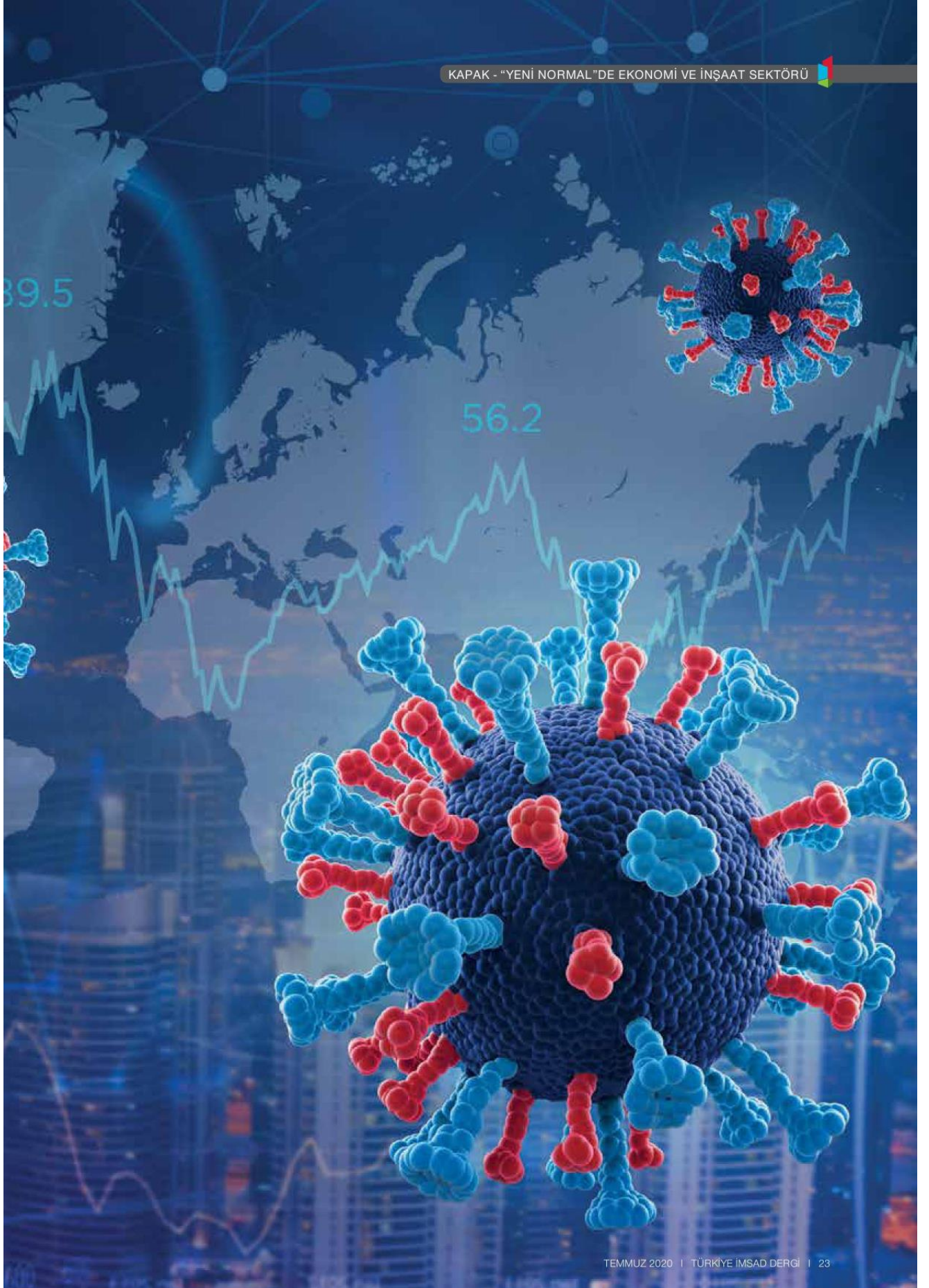
Covid-19 salgınında kritik süreç:

Ekonomi ve inşaat sektörü en kötüyü atlattı mı?

Küresel salgın Covid-19 nedeniyle dünyada artık hiçbir şey eskisi gibi olmazken, ekonomiler de "yeni normal"e göre şekilleniyor. Hükümetler geniş destek paketleri, merkez bankaları olağanüstü parasal genişleme politikaları uygulamasına rağmen, yılın ilk yarısında dünya ekonomisinde yüzde 10'a yakın bir küçülme bekleniyor. Peki küresel ekonomi ve inşaat sektörü 2'nci yarıda nasıl bir rota çizecek? Bu sorunun yanıtı, salgında sonbaharda 2'nci dalga yaşanıp yaşanmayacağına göre değişecek. Bu sayımızda görüşlerine yer verdiğimiz sektör temsilcileri, 2'nci dalga yaşanmazsa Türk ekonomisi ve inşaat sektöründe yeni fırsatlar olacağı görüşünde birleşiyor.



KAPAK - "YENİ NORMAL"DE EKONOMİ VE İNŞAAT SEKTÖRÜ





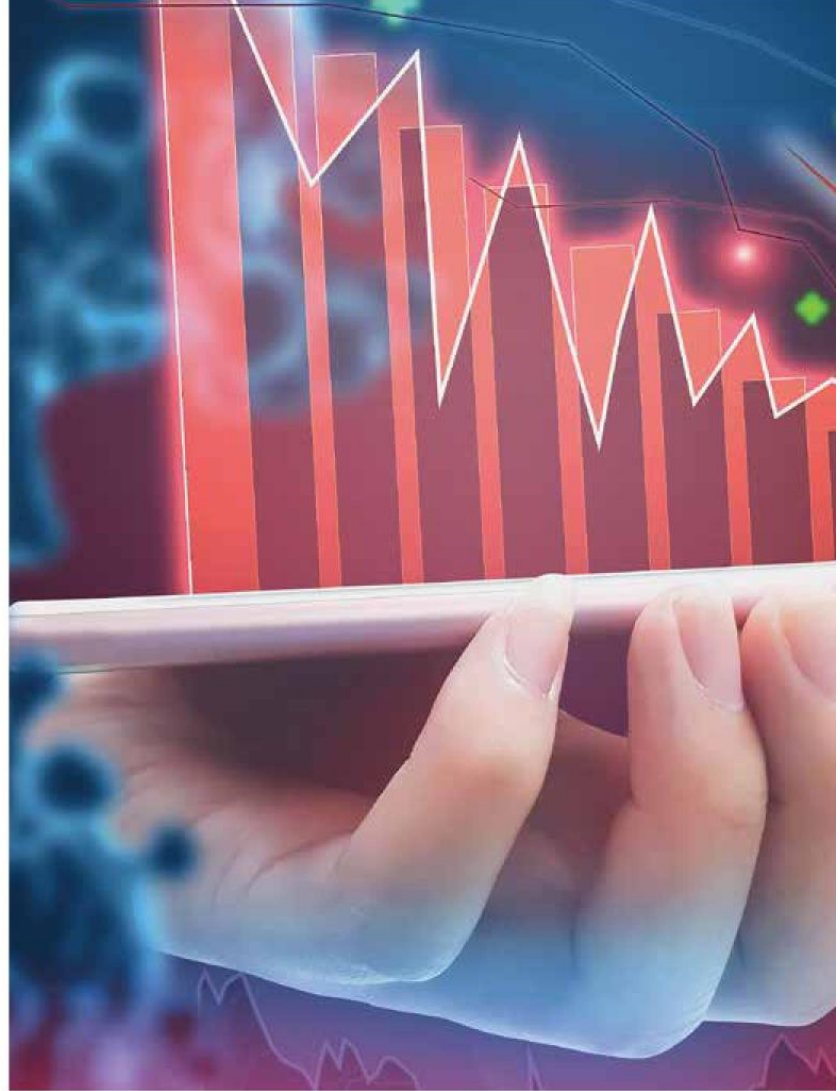
Dünya, yeni umutlarla girdiği 2020 yılında Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan ve daha sonra hızla diğer ülkelere yayılan Covid-19 pandemisi nedeniyle yüzyılın en büyük sarsıntısını yaşıyor. Dünya genelinde 610 binden fazla kişinin hayatını kaybetmesine neden olan virüsün yayılması durdurulamazken, ekonomilerde yaşanan türbülans da devam ediyor. Hükümetler geniş destek paketleri, merkez bankaları da olağanüstü parasal genişleme politikaları uygulamasına rağmen, yılın ilk yarısında dünya ekonomisinde yüzde 10'a yakın bir küçülme bekleniyor. 3.3 milyar kişi olan küresel istihdamda ise en az 25 milyon kişinin işini kaybedeceği ve gelir kayıplarının 860 milyar dolar ile 3.4 trilyon dolar arasında değişebileceği ifade ediliyor.

KÜRESEL MAL TİCARETİNDEKİ DÜŞÜŞ YÜZDE 32'Yİ BULABİLİR

Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ), küresel ticarete bu yıl yaşanması beklenen düşüşün 2008-2009 küresel finansal krizde yaşananlardan daha yüksek olacağı tahmininde bulunarak, "Küresel mal ticaretinin Covid-19 nedeniyle 2020'de yüzde 13 ila yüzde 32 arasında düşmesini bekliyoruz" açıklamasını yaptı.

Peki bundan sonra ne olacak? Bu sorunun yanıtında en belirleyici unsur, salgında sonbaharda 2'nci dalganın yaşanıp yaşanmayacağı olacak. Öyle ki Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD), dünya ekonomisine yönelik tahminlerini bu iki senaryoya göre oluşturdu bile...

OECD Haziran ayı Ekonomik Görünüm Raporu'nda, salgının kontrol altında olduğu ve ikinci dalganın yaşanmayacağı senaryoda, dünya ekonomisinin bu yıl yüzde 6 daralacağı ve gelecek yıl yüzde 5,2 genişleyeceği öngörüldü. Barış zamanında yaklaşık 100 yılın en ciddi resesyona sebep olan salgının insanların sağlığına, işlerine ve refahına büyük zarar verdiği belirtilerek, salgında ikinci bir dalganın küresel ekonomiye büyük bir maliyeti olacağı uyarısında bulunuldu. Covid-19 salgınında 2'nci dalganın gelmesi halinde, küresel ekonominin bu yıl yüzde 7,6 küçüleceği ve 2021'de ise sadece yüzde 2,8 büyüyeceği tahmini yapıldı. OECD raporunda, Türk ekonomisinin de bu yıl yüzde 4,8 daralacağı



öngörülürken, salgında 2'nci dalganın yaşanması durumunda ise bu daralmanın yüzde 8,1'e çıkabileceği vurgulandı.

Covid-19 salgınının küresel ekonomiyi İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana görülen en derin ekonomik durğunluğa soktuğunu belirten Dünya Bankası da bu yıla ilişkin küresel büyüme tahminini düşürdü. Küresel Ekonomik Beklentiler Raporu Haziran 2020 sayısında, salgın yarattığı hızlı ve büyük şok ile salgına karşı alınan önlemlerin ekonomiyi ciddi bir daralmaya sürüklediğine





işaret edilerek, küresel ekonominin bu yıl yüzde 5,2 küçüleceği tahminine yer verildi. Bankanın raporunda, 2021 yılına ilişkin küresel ekonomik büyüme tahmini ise yüzde 2,6'dan yüzde 4,2'ye yükseltildi. Raporda Türkiye ekonomisinin ise bu yıl yüzde 3,8 küçüleceği, 2021'de yüzde 5 büyüyeceği tahmini yapıldı.

BENZERİ OLMAYAN BİR KRİZ BELİRSİZ BİR TOPARLANMA

Uluslararası Para Fonu da (IMF), nisan ayında bu yıl için yüzde 3 olarak

açıkladığı küresel ekonomide küçülme tahminini, Covid-19 salgınının ekonomide oluşturduğu etkinin beklenenden daha olumsuz olduğu gerekçeyle yüzde 4,9'a yükseltti. IMF Dünya Ekonomik Görünüm Raporu'nu "Benzeri olmayan bir kriz, belirsiz bir toparlanma" başlığıyla güncelledi. Covid-19 salgınının bu yılın ilk yarısında ekonomik faaliyet üzerinde beklenenden daha olumsuz bir etkisi olduğuna işaret edilen raporda, toparlanmanın daha önce tahmin edilenden

daha kademeli olacağı öngörüldüğü bildirildi. Raporda, küresel ekonominin 2021'de ise yüzde 5,4 büyüyeceği tahmin edildi. Gelecek yıla ilişkin büyüme tahmini daha önce yüzde 5,8 olarak açıklanmıştı.

AB EKONOMİSİ BU YIL YÜZDE 8,3 DARALACAK

Türkiye'nin en büyük ihracat pazarı olan Avrupa Birliği'nde de durum iç açıcı değil. Avrupa Birliği (AB) Komisyonu, Covid-19 salgını nedeniyle AB



KAPAK - "YENİ NORMAL"DE EKONOMİ VE İNŞAAT SEKTÖRÜ

ekonomisinin bu yıl yüzde 8,3 daralacağı öngörüsünde bulundu. AB Komisyonu'nun "Geniş farklılıklarla daha derin durgunluk" başlıklı "2020 Yaz Ekonomik Tahminleri" raporunda, AB ekonomisinin 2020'de yüzde 8,3 küçüleceği, 2021 yılında ise yüzde 5,8 büyüyeceği öngörüldü.

Raporda, bu yıl Avrupa'nın başat ekonomisi Almanya'nın yüzde 6,3, Fransa'nın yüzde 10,6, İtalya'nın yüzde 11,2, İspanya'nın yüzde 10,9, Hollanda'nın yüzde 6,8, Belçika'nın yüzde 8,8, Yunanistan'ın yüzde 9 ve Avusturya'nın yüzde 7,1 küçüleceği tahmin edildi.

Raporda, tahminlere ilişkin aşağı yönlü risklerin yoğun olduğuna işaret edilerek, salgının boyutunun, süresinin ve gelecekte uygulanabilecek kısıtlayıcı tedbirlerin belirsiz olduğu kaydedildi. Mevcut tahminin kısıtlayıcı tedbirlerin gevşemeye devam edeceği ve ikinci dalga olmayacağı varsayımlarına dayandığı ifade edilen raporda, işgücü piyasalarına, şirket likiditelerine ve finansal piyasalara yönelik riskler bulunduğu işaret edildi.



TOPARLANMA OLSA BİLE DÜNYA İNŞAAT SEKTÖRÜ BU YIL YÜZDE 3-4 KÜÇÜLÜR

Dünya ekonomisi ile ilgili beklentiler bu yönde şekillenirken, salgının en çok darbe vurduğu sektörler arasında yer alan inşaat sektöründe de yılın ilk yarısında yüzde 7-8 arasında bir daralma olduğu öngörülmüyor. Özellikle ABD ve AB'de daha yüksek daralmalar yaşandığı tahmin ediliyor. Dünya genelinde sektörel Sanayi PMI

verilerine göre inşaat malzemeleri sanayi üretimi de yılın 2'nci çeyreğinde yüzde 17 daraldı. 2'nci yarıda beklenen toparlanmaya rağmen 2020 yılı genelinde dünya inşaat sektöründe yüzde 3-4 arası bir küçülme yaşanması bekleniyor.

Yılın 2'nci yarısında toparlanmaya başlayan inşaat sektörünün bu ivmeyi devam ettirmesi ise salgında 2'nci dalga yaşanmaması üzerine kurulan olumlu senaryoya bağlı. 2'nci dalganın

OECD'DEN EKONOMİLERDE İYİ VE KÖTÜ SENARYO





yaşanması halinde, yılın 2'nci yarısındaki toparlanma yarında kalacak ve yıl genelinde daha yüksek daralmalar yaşanacak.

Türkiye'de de uzun süredir küçülme eğiliminde olan inşaat sektörü, Covid-19 salgınından en çok etkilenen sektörler arasında yer aldı. Sektörde 2'nci çeyrekte iki haneli bir küçülme yaşandığı öngörülmüyor. Buna paralel olarak inşaat malzemeleri sanayisi de hem iç hem de dış pazarlarda yaşanan sert daralmadan 2'nci çeyrekte olumsuz etkilendi. İnşaat malzemeleri sanayi üretimi 2'nci çeyrekte yüzde 20 daralırken, ihracat da yüzde 21 geriledi.

HAZİRAN AYI GELİŞMELERİ YILIN İKİNCİ YARISI İÇİN UMUT VERDİ

Türkiye İMSAD Haziran 2020 Sektör Raporu'na göre, Covid-19 salgını nedeniyle inşaat malzemeleri sanayi üretimi 2020 yılı nisan ayında 2019 yılı nisan ayına göre yüzde 24,1 geriledi. Nisan ayındaki sert üretim düşüşünde pandemi nedeniyle iç pazar ve ihracat pazarlarının kapanması etkili oldu.

Türkiye'de "yeni normal" hayata

geçilen haziran ayında iktisadi faaliyetlere ve sosyal hayata planlı ve kontrollü bir geri dönüşün başlaması inşaat sektörünü de olumlu etkiledi ve haziran ayı verileri itibarıyla sektörde hızlı bir toparlanma yaşandı. Mevcut inşaat işleri ve yeni alınan işlerde kuvvetli bir toparlanma oldu. İnşaat malzemeleri sanayisinde de haziran ayında iç ve dış satışlarda sıçramalar yaşandı. Haziran ayı gelişmeleri yılın 2'nci yarısı için ümit verdi. 2'nci bir küresel dalga yaşanmaz ve vaka sayıları kontrollü olarak azalılırsa, yılın 2'nci yarısında inşaat sektörü ve inşaat malzemeleri sanayinde kademeli toparlanmanın devam etmesi bekleniyor.

Diğer yandan Türkiye İMSAD üyelerinden alınan bilgiler doğrultusunda hazırlanan İnşaat Malzemeleri Sanayi Bileşik Endeksi'nin haziran ayı sonuçlarına göre, Covid-19 salgınının olumsuz etkilerinin şimdilik üç ay ile sınırlı kaldığı görüldü. Mayıs ayında durağanlaşan ve Covid-19 öncesi döneme kademeli olarak dönmeye beklenen Bileşik Endeks, haziran ayında önemli bir toparlanma sergiledi. Haziran ayındaki bu hızlı toparlanma inşaat malzemesi sana-

yısının dayanıklılığını bir kez daha gösterdi. Bileşik Endeks; faaliyet, güven ve beklenti endekslerindeki önemli artışlarla 71,07 puana ulaşarak dip seviyelerinden hızla uzaklaşmaya başladı.

KONUT KREDİLERİNDEKİ ARTIŞ, SEKTÖRÜ DESTEKLİYOR

İnşaat sektöründe konut inşaatları en önemli alanı oluştururken, sektörde önemli bir yeni konut stoku bulunuyor. Bunların satışı ve stokunun eritilmesi ile yeni konut inşaatlarının hareketlilik kazanması bekleniyor. Bu çerçevede konut kredileri yine önemli bir işlev görmeye başladı. Covid-19 salgını ile zaten uzun süredir durgun olan konut satışları gerilerken, konut satışlarının yeniden canlandırılması için konut kredisi kampanyaları sektöre can suyu oldu. 2019 yılının başından 2020 yılı mayıs ayı sonuna kadar neredeyse sabit kalan konut kredileri büyüklüğü haziran ayında 11 milyar TL arttı. Kredi büyümesinin sürdürülebilir olması, istikrarlı bir konut talebi için önem arz ederken, sektörün toparlanmasında da etkili olacak.



KAPAK - "YENİ NORMAL"DE EKONOMİ VE İNŞAAT SEKTÖRÜ

SEKTÖR TEMSİLCİLERİNDEN ÖNEMLİ TESPİTLER

Üretim tesislerimizi ve firmalarımızı hızlıca sertifikalandırmalı ve global vitrinde Türk ürün algısının yanında "sertifikalı ürün" ve "çevre dostu ürün" gibi talebi etkileyebilecek diğer faktörlerle süslemeliyiz.

Salgın sonrasında dünyaya kaliteli, rekabetçi ve güvenilir bir üretici olduğumuzu iyi çalışarak anlatabilsek, Türkiye 2020'li yıllarda yükselen bir üretim merkezine dönüşebilir.

Kampanyalara gösterilen yoğun ilgi, haziran ayının tamamında en az 130 bin adet konut satış rakamının gerçekleşeceğinin habercisi oldu. Yani haziran ayında tarihi bir satış rekoru gelebilir.

Üç ilkeye bağlı kalarak hareket edersek, kazanan biz ve ülkemiz olur. Bunları, "tasarruf etmek, bu tasarrufla yatırım yapmak ve katma değerli ihracatla büyüme" şeklinde sıralayabiliriz.

Yabancılara gayrimenkul satışında ülkeye döviz getiren sektör, ihracatçı statüsü imkanlarından yararlandırılmalı. Bu sayede önümüzdeki yıllarda 25 milyar dolar gelir hedefi hayal olmaz.

Normalleşme sürecinde başta Afrika ve Asya bölgesinde olmak üzere kalkınma hamleleri ve altyapı ihtiyaçları, Türk müteahhitlerini ön plana çıkaracak.



COVID-19 YAŞAM ALANLARINI NASIL DEĞİŞTİRECEK?

Pandemi sürecinde bahçeli - balkonlu, az katlı, az kişinin yaşadığı alanlar daha kıymetli oldu. Bahçeli evler, müstakil havuzlar, kalabalıktan uzak, doğaya yakın olma talebi patladı. Konutlar, ofisler ortak kullanım yapılarıyla birlikte, pandeminin kentlere ve kent planlamasına nasıl yansıtacağı bu dönemin en yoğun tartışılan konusu haline geldi.

Salgından korunmak için evlerine kapanan insanların yaşam anlayışları, davranışları daha esnek bir mimari tarza ihtiyacı artıracak ve tüketici alışkanlıkları değişecek. Bu değişime bağlı olarak yeni şehircilik anlayışı ve yeni proje mimarileri de evrimleşecek.

Yatay mimari şehircilik anlayışı yeni projelerin odağında olacak. Bu anlayış kapsamında bahçe ve yeşil alanlar projelerin olmazsa olmazını teşkil ederken, balkon ve teras gibi dairelerde daha fazla dışa bakan yaşam alanları olacak.

Daire içlerindeki yaşam alanlarıyla çalışma alanlarını aynı anda barındıran esnek ve karma tasarımlar gündeme gelecek.

Daire planlamalarında kapalı mutfak ve salonlar birleştirilerek tüm ailenin her zaman sosyalleşeceği daha büyük yaşam alanları ile dairenin bir odasının ofis/büro kullanımına uygun alt yapısı olan çalışma alanları içermesi amaçlanacak.

**İsmail GÜLLE**Türkiye İhracatçılar
Meclisi (TİM) Başkanı

Salgın sonrası dönemde Türkiye, "güvenilir tedarikçi liman" konumunu perçinleyerek, yeni tedarik merkezleri arayışına girecek ülkeler için tedarik merkezi olacak. Global vitrinde ürünlerimizi, Türk ürünü algısının yanında "sertifikalı ürün" ve "çevre dostu ürün" gibi talebi etkileyebilecek diğer faktörlerle süslemeliyiz.

"Güvenilir tedarikçi liman Türkiye", yeni tedarik merkezi olacak

Covid-19 salgını etkisiyle küresel ekonomi, 1929 Büyük Ekonomik Buhranı sonrası en büyük kriz ile karşı karşıya kalmış durumda. İhracatımızın yaklaşık yarısını gerçekleştirdiğimiz Avrupa Birliği ülkelerinin ise dramatik küçülmeler yaşayacağı öngörülmüyor. Dünya ticaretinde yüzde 40'a ulaşan bir düşüşün ihtimal dahilinde olduğu bu ortamda bile ihracatçılarımız başarılı bir performans ortaya koydular. 2020 yılının ilk iki ayına rekorla başlamış olsak da ihracatımızda mart ayı ortalarından sonra tahmin ettiğimiz ölçüde bir düşüşle karşılaştık. Mayıs ayında toparlanmaya geçtik. İhracatta da normalleşme adımlarının hız kazandığı haziran ayında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 15,8, bir önceki ay olan mayısa göre de rekor bir sıçrayışla yüzde 35,2 artış yakaladık. Toplamda 27 sektörümüzün 24'ü ihracatını artırmayı başardı. Birçok sektörde aylık bazda yüzde 70'e varan ihracat artışları yaşandı. Bu durum, ihracat altyapımızın güçlü, firmalarımızın da şoklara dayanıklı olduğunu tüm dünyaya gösterdi.

TALEPLERE HIZLI YANIT VEREBİLMELİYİZ

Şoklara dayanıklı yapısı ile ülkemiz iş dünyası ve özellikle ihracatçı firmalarımızın Covid-19 sonrası dönemde "yeni normal"e hızlı bir şekilde uyum sağlayacağını düşünüyoruz. Bu uyum sürecinde, dünyadan gelecek yeni taleplere ve beklentilere hızlıca yanıt verebilmemiz, ihracatımızın geleceği için önem arz ediyor. Türkiye, "güvenilir tedarikçi liman" konumunu perçinleyerek, sürecin sonucunda yeni tedarik merkezleri arayışına girecek ülkeler için tedarik merkezi olacak.

Covid-19 sonrası dünyada temiz üretim, yeşil sertifika gibi kavramları daha fazla duymaya başlayacağız. Bu noktada, hızlıca üretim tesislerimizi ve firmalarımızı sertifikalandırmalı ve global vitrinde Türk ürünü algısının

yanında "sertifikalı ürün" ve "çevre dostu ürün" gibi talebi etkileyebilecek diğer faktörlerle süslemeliyiz. Salgın süreci ülkemize ve tüm dünyaya bir kez daha gösterdi ki; stratejik ürünler, yerli ve milli imkanlarla üretilebilir olmalı veya "güvenilir bir tedarikçi" tarafından temin edilmeli.

Salgın sürecinde tedarik zincirindeki kısırlamalar, ürünlerin "nispeten ucuz" olduğu için tedarik edildiği ülkelere karşı olan itimadı azalttı. Tüm dünyanın tek bir fabrikaya bağımlı olmasının sürdürülebilir bir durum olmadığı bir kere daha gözler önüne serildi. Türkiye, salgın süreci boyunca pek çok ülkeye yaptığı tıbbi malzeme, maske ve dezenfektan yardımlarıyla bu coğrafyalardaki yumuşak gücünü ve tedarik mekanizmasının sağlamlığını doğrudan sahada ve salgın sürecinin ortasında tüm dünyaya tekrar hatırlattı. Bu yumuşak güç uygulamasının, gelecekte ihracatımızda oluşturabileceği olumlu yansımaları sıkça görmemiz ve bugünleri hatırlamamız; bugün attığımız bu adımların eseri olacak. Normalleşme dönemi ve sonrasında, ihracatta beklentimiz 'normalin de ötesi'.

Salgın süreci ile birlikte ülkelerin, kimi stratejik ve üretiminden vazgeçtiği ürünleri tekrar üretmeye başlaması veya güvenilir bir başka tedarikçiden sağlaması "yeni normal" döneminin öne çıkan önemli başlıklarından olacak. 2019 yılında ihracatta "Cumhuriyet tarihi rekoru" kıran ve en büyük pazarı Avrupa Birliği gibi standartları yüksek bir pazar olan ihracatçılarımız, bu noktada diğer ülkelerden pozitif ayrılarak bir adım öne çıkıyor. Türkiye İhracatçılar Meclisi olarak, yaptığımız çalışmaların neticesinde süreç sonunda atılacak doğru adımlar ile özellikle otomotiv, tekstil, maden, kimya, çelik, tarım ve gıda sektörlerinde, üretim gücü olan Türkiye gibi güçlü bir tedarikçi ülke olarak, önümüzde yeni fırsatlar olduğuna inanıyoruz.



Ali GÜNEY
Türk Eximbank
Genel Müdürü

Covid-19 salgınının olumsuz ekonomik etkilerinin sınırlandırılması amacıyla Türk Eximbank olarak kaynakların çeşitlendirilmesi, artırılması, özellikle döviz kredilerinde uyguladığımız faiz indirimleri ve orta-uzun vadeli kredi programlarımızın daha uzun vadeli ve ödemesiz dönemli seçeneklerle zenginleştirilmesi gibi aksiyonlar aldık.

Sürecin olumsuz etkilerini en aza indirmeyi hedefleyen uygulamalara imza attık

Türk Eximbank tarafından Covid-19 salgınının ihracatçılarımıza olan ekonomik etkilerinin azaltılmasına yönelik birçok tedbir alındı. Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından açıklanan "Ekonomik İstikrar Kalkanı Paketi" kapsamında, Türk Eximbank'ın kendi kaynaklarından kullandığı ve 18 Mart 2020-30 Haziran 2020 aralığında geri ödeme vadesi gelen kredilerin, ihracatçıların da talebi olması halinde 6 aya kadar vadelerinin uzatılması imkanı sağlandı.

İhracatçılarımızın her zaman yanında olan Türk Eximbank'ın böylesine hassas bir dönemde aldığı bir başka tedbir ise Stok Finansman Destek Paketi oldu. Bu destek ile Türk Eximbank ve Kredi Garanti Fonu A.Ş. arasında imzalanan protokol kapsamında, Hazine Desteği kefaleti ile 30 Nisan 2020 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere mevcut koşullarda stoklarını sipariş iptalleri ve talep düşüşü nedeniyle satamayan taşımacı olarak kalan ihracatçılarımızın stok finansmanı amacıyla yönelik 1 yıl vadeli TL Reeskont Kredisi kullanılıyor. Kredi, firmaların 1 Ocak 2020-31 Mart 2020 tarihleri arasındaki stok alım belgelerinin ibrazı karşılığında kullanılırken; firma limiti KOBİ'ler için 25 milyon TL, KOBİ dışı firmalar için 50 milyon TL olarak belirlendi.

Reeskont kredilerinin azami vadeleri, 20 Mart 2020 itibarıyla 360 günden 720 güne çıkarıldı. TCMB kaynaklı reeskont kredilerinde 18 Mart 2020-30 Haziran 2020 aralığında geri ödeme vadesi gelen krediler için 90 güne kadar vade uzatımı imkanı sunuldu.

Türk Eximbank, ilk kullanımını yaptığı 14 Nisan 2020 tarihinden 30 Haziran 2020 tarihine kadar toplam 3.5 milyar TL tutarında "Reeskont TL Kredisi" kullandı. 2.5 ayda ulaşılan bu tutarın 1.2 milyar TL'lik kısmı KGF Kefaleti ile sağlandı. Bu sayede ihracat-

çılarımız teminat bulma konusunda da desteklendi.

1 Nisan 2020 (dahil) tarihinden 30 Haziran 2020 (dahil) tarihine kadar vadesi gelecek "Sevk Öncesi İhracat Kredileri"nin (diğer adıyla Aracı Banka İhracat Kredileri); ihracatçıların talepte bulunması ve talebin ilgili aracı banka tarafından da uygun görülmesi koşuluyla 180 güne kadar vadesinin uzatılması imkanı sunulmaya başlandı. Türk Eximbank tarafından uygulamaya alınan bu destek ile 30 Haziran 2020 tarihi itibarıyla toplam 4 milyar dolar tutarında vade uzatımı yapılarak, salgın döneminde vade uzatımı imkânından yararlanan 2 bin 276 farklı firmaya finansmana erişimde destek sağlandı.

Bu zorlu süreçte alınan tedbirlere ek olarak T.C. Ticaret Bakanlığı ve Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası tarafından alınan kararlar doğrultusunda; firmaların ihracat taahhüt kapatma sürelerine 12 aya kadar vade uzatma imkanı verildi. TCMB tarafından 31 Mart 2020 tarihinde açıklanan tedbirler kapsamında Türk Eximbank'a 20 milyar TL tutarında Reeskont Kredisi kaynağı verildi ve Türk Eximbank tarafından istihdamı koruma taahhüdü veren tüm ihracatçılara yıllık yüzde 7,25 gibi uygun bir maliyetle Reeskont TL kredisi imkanı sunuldu. Ayrıca 30 Haziran 2020 tarihine kadar kullanılacak Reeskont kredilerinde taahhüt kapatma süresi 24 aydan 36 aya çıkarıldı.

KREDİ FAİZLERİ DÜŞÜRÜLDÜ

2019 Haziran ayında yüzde 17,60 olarak uygulanan TL faizi, 2020 Haziran ayında yüzde 10'dan fazla indirimle yüzde 7,25 olarak uygulanmaya başlandı. Türk Eximbank olarak yine ihracatçılarımızın yüklerini hafifletmek adına Türk Eximbank'ın faiz oranlarında da indirime gidildi. Türk Eximbank en düşük faiz oranlarıyla ihracatçıların yanında olmaya devam edecek.

**Erdal BAĞÇIVAN**

İstanbul Sanayi Odası (ISO)

Yönetim Kurulu Başkanı

Türkiyemiz dinamik üretim yapısı, coğrafi avantajı ve insan kaynağı ile pek çok sektör için önemli bir tedarik kaynağı olmaya aday. Eğer salgın sonrasında dünyaya kaliteli, rekabetçi ve güvenilir bir üretici olduğumuzu iyi çalışarak anlatabilsek, Türkiye 2020'li yıllarda yükselen bir üretim merkezine dönüşebilir.

Türkiye, yükselen bir üretim merkezine dönüşebilir

İnsanlığın Covid-19 sürecinde sağ-lıkta yaşadığı büyük tahribat, bir başka boyutuyla ekonomide de yaşanıyor. 2019 krizinde yaşadığımız dalgalanma sürecinin ötesinde bir sarsıntıyı yaşıyoruz. Dünyada, ekonomide insanları içeriye kapatan, petrolden, sanayi ve tüketime kadar birçok alandaki talebi bıçak gibi kesen bir kriz yaşadık, yaşamaya da devam ediyoruz. Ekonominin en önemli kuralının, talebin oluşması olduğunu adeta yaşayarak öğreniyoruz. Talep şalterini bir anda indirdiğinizde neler olduğunu görüyoruz. Şu anda ekonomide kapanan bütün kanallar, dünyanın finans kurumları tarafından para enjekte edilerek açılmaya çalışılıyor. Piyasalara para pompalayarak bünyeyi sağlam tutmaya çalışan bir gayret ve çaba var. Ama bunun ne kadar, nasıl etki edeceğini, önümüzdeki dönemde daha net görebileceğiz.

Sanayiciler olarak bizler zor dönemlere karşı son derece dirençli ve bu konuda çözüm üretmeye de alıştık. Her zor dönemde olduğu gibi bu dönemden de çıkarılacak dersler var. Sanayimiz açısından Covid-19 sürecinin öne çıkardığı konulardan biri üretimin ve sanayinin önemi oldu. Gördük ki, sanayi ve üretim hem ekonomiye bağlılık kazandırıyor hem de ülkelerin kendi kendilerine yetebilmelerine olanak sağlıyor. Üretim gücü olan ülkeler başta salgınla mücadelenin gerektirdiği ekipman ve ürünlerin yanında toplumun ihtiyaçlarına da cevap verebildiler.

Bunun yanında tedarik zincirinin sadece Çin'e bağlı olduğu sistemin sınıklarını gören dünya, alternatif üreticiler arayışına girdi bile... Türkiyemiz de dinamik üretim yapısı, coğrafi avantajı ve insan kaynağı ile pek çok sektör için önemli bir tedarik kaynağı olmaya aday. Bu yüzden Türkiye için pek çok fırsat önümüzde duruyor. Eğer salgın sonrasında dünyaya kaliteli, rekabetçi ve güvenilir bir üretici olduğumuzu iyi çalışarak anlatabilsek, Türkiye 2020'li yıllarda yükselen bir üretim merkezine dönüşebilir. Bunu gerçek-

leştirebilecek özgüvenimiz, kaynağımız ve tecrübemiz fazlasıyla mevcut.

ISO olarak salgının başında hükümet yetkililerimizle ve kamuoyu ile üç öneriyi paylaşmıştık. Bunlardan ilki şirketlerimizin nakit akışının bu dönem boyunca olabildiğince güçlü tutulması, ikincisi istihdamın, Türkiye'nin çalışan insan gücünün, yetişmiş insan gücünün böylesi bir dönemde sistemden kopmaması, üçüncüsü ise devletin reel sektörden alacaklarını belirli bir dönem boyunca ertelemesi idi. Hükümet tarafından alınan kararlar genelde bu üç konunun çözümüne yönelik oldu. Sonrasında gerek Türk Eximbank, gerek Kredi Garanti Fonu ve gerekse KOSGEB ile bu konuda önemli finansal destek paketleri açıklanarak sanayicimiz ve üretimimizin ön önemli kanalı açık tutuldu. Covid-19 salgını ile yoğun şekilde hayata geçirilen uzaktan üretim, uzaktan çalışma gibi yöntemler salgın sonrasında da kalıcı hale gelecek. Dijitalleşme çerçevesinde ele alırsak aslında bu büyük bir fırsat. Sanayimiz de bu konuda kendisini dönüştürmeli. Biz bu alanda sanayiye yönelik bir "dönüşüm rehberi" oluşturulmasının önemine dikkat çekiyoruz.

"TÜRKİYE SANAYİSİ, TOPLUMSAL SORUMLULUĞUNU YERİNE GETİRİYOR"

Şunun altını çizmek isterim ki; Türkiye sanayisi bütün zorluklara rağmen toplumsal sorumluluğunu yerine getiriyor ve üretimin ne kadar önemli ve hayati olduğunu bu dönem bir kere daha ortaya koyuyor. Birçok sektör o veya bu nedenle şalterini kapatmış dahi olsa sanayinin ve üretimin ihracatın da sigortası, günlük yaşamın da sigortası, istihdamın da sigortası olduğunu en net şekilde görüyoruz. Sanayinin ne kadar önemli olduğunu keşke böyle zorlu dönemlerde anlamasak... Bu zor günlerde sanayinin ve üretimin değerini bir kez daha ortaya koyan başta çalışanlarımız olmak üzere tüm sanayi kuruluşlarımızı kutluyorum.



Şekib AVDAGIÇ
İstanbul Ticaret Odası (İTO)
Yönetim Kurulu Başkanı

Türkiye'nin yeni hikayesi ne olabilir? Bize göre yeni hikâyemiz, ekonomiyi potansiyelinin altında büyümesine neden olan cari açık ile ara malı ve hammadde kısıtından çıkarak yerli üretimi sağlamaktır. Türk özel sektörü olarak hepimiz bu hikâyenin kahramanları olabiliriz.

Türk özel sektörü yerli üretimle ekonominin kahramanı olabilir

Ülke imparatorluklarından şirket imparatorluklarına doğru yöneldiğimiz bu yeni çağda, küresel şirketler pandemiden çıkış için yeni rotalar arıyor. Pandemi sonrasında nasıl bir gelecek kuracaklarını düşünüyorlar. En değerli markalar ve zincir mağazalar, Koronavirüs salgınının yol açtığı kayıpları telafi etmek için "online model operasyonlara" ve "tam entegre mağazacılığa" yöneliyorlar. Bu alanda milyarlarca dolar harcıyorlar. Geleceğin sağlam firmaları, daha güçlü online strateji ve dijitalleşme kapasitesine sahip olan firmalar olacak. Dolayısıyla Covid-19 bize iki kalıcı trend bırakıyor; birincisi otomasyon; ikincisi de hızla değişen alışveriş ve tüketim alışkanlıklarımız. Ayrıca, online ya da uzaktan tabirleri hiç bu kadar gündemimizi işgal etmemiştir. Uzaktan çalışma da tüm ağırlığıyla hayatımızda yer ediniyor, gitlikçe daha fazla sayıda "ofisiz şirketle" tanışıyoruz.

Dünyada ve bölgemizdeki ülkelerde salgın çok yoğun görüldü ve ciddi kayıplara yol açtı. Buna rağmen, biz daha az etkilendik. Bu ise sürecin çok iyi yönetilmesiyle gerçekleşti. Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın 18 Mart 2020'de açıkladığı "Ekonomik İstikrar Kalkını" paketi ile 100 milyar liralık kaynak devreye alındı. Daha sonra bu miktar, 200 milyar lirayı aştı. Hükümetin açıkladığı destekler arasında "Kısa Çalışma Ödeneği, mücbir sebep kapsamına alınan sektörler, finansmana erişimin kolaylaştırılması, kredi borçlarının ertelenmesi ve vergi ile mali destekler" çok önemli. Ama özellikle Kısa Çalışma Ödeneği, işletmeleri rahatlatı. Hükümete ve bizlere düşen, Covid-19 salgınından en az hasarla çıkmaktır. Bu tedbirler, bu yüzden çok önemliydi.

"ÜÇ İLKEYE BAĞLI KALARAK HAREKET ETMEMİZ LAZIM"

Önümüzdeki 5-6 aylık sürede toparlanmanın ne yönde olacağı net bir şekilde belli olacak. Bunu da he-

pimizin çalışmaları, ortaya koyacağı gayret belirleyecek. O yüzden hepimizin dikkatle hareket etmesi lazım. Üç ilkeye bağlı kalarak hareket edersek, kazanan biz ve ülkemiz oluruz. Bunlar da, "tasarruf etmek, bu tasarrufla yatırım yapmak ve katma değerli ihracatla büyümek"tir.

Burada şunu da belirtmek istiyorum; sık sık gündeme geliyor; Türkiye'nin yeni hikayesi ne olabilir? Bize göre yeni hikâyemiz şudur; "Ekonominin potansiyelinin altında büyümesine neden olan cari açık ile ara malı ve hammadde kısıtından çıkarak yerli üretimi sağlamak."

Türk özel sektörü olarak hepimiz bu hikâyenin kahramanları olabiliriz. Pandemi süreci ve sonrasında oluşacak birikim ve fırsatları, bir de bu anlayışla değerlendirmeliyiz. Bunun için gerekli imkânımız var. Her şeyden önce istediğimiz ülkeyle rekabet edebilecek ciddi bir imalat sanayimiz var. Sanayide çalışan insan kaynağımız var, yetenekli mühendislerimiz var. Biz bu süreci, dayanışmayla aşacağız. Hükümet ve özel sektör dayanışma içinde olacağız. O zaman Türkiye'nin üretim bayrağı hiçbir zaman yere inmeyecek. Tam tersine, biz yerli ve milli üretim anlayışımızın verdiği özgüvenle, üretim bayrağını, dünyanın her köşesinde dalgalandırmanın gururunu yaşayacağız.

Türkiye salgını kontrol altına almayı başardı. Haziranda kontrollü bir şekilde faaliyetler artmaya başladı. Dolayısıyla 2020 yılının 3'üncü çeyreğinden itibaren kaybedilen ekonomik aktivitenin bir kısmı yerine gelecek. 2020'nin pozitif büyüme ile kapatılması sürpriz olmayacak. 2021'de ise olumlu bir tablo ile karşılaşıcağımıza inanıyorum. 2021 için IMF'nin dünya büyüme tahmini yüzde 5.8. IMF Türkiye için de yüzde 5 büyüme öngörüyor. Her şey yolunda giderse, 2021 bu yılki kayıpları telafi edebilecek derecede başarılı geçebilir.

**Mithat YENİGÜN**Türkiye Müteahhitler
Birliği (TMB) Başkanı

Normalleşme sürecinde başta Afrika ve Asya bölgesinde olmak üzere bazı ülkelerin gündeminde yer almayı sürdürecektir. Kalkınma hamleleri ve altyapı ihtiyaçları, oldukça riskli bölgelerde hem de uygun maliyetle ve kaliteli iş yapmasıyla tanınan Türk müteahhitlerini ön plana çıkaracak.

Normalleşmede kalkınma hamleleri, Türk müteahhitlerini ön plana çıkaracak

Ülkemizde yarattığı istihdam, katma değer ve 200'den fazla sektörde oluşturduğu talep ile öne çıkan sektörümüz, zorlu geçen 2018-2019 döneminin ardından pandemi krizine kırılma koşullarında yakalandı. Salgına bağlı önlemlerin ön plana çıkmasıyla yurt içi ve yurt dışındaki projelerde yavaşlamalar oldu.

Altyapı projelerinde yüklenici firmalarımızın salgın kaynaklı ek maliyetler ve gecikme riskiyle karşı karşıya kaldı. Hükümetimiz tarafından salgının başlamasıyla birlikte açıklanan "Ekonomik İstikrar Kalkınma Tedbir Paketi" kapsamında kısa ve esnek çalışma modellerinin geliştirilmesi, SGK primleri ve vergi ödemelerinin ötelenmesi gibi önlemler sektörümüz tarafından önemli; ancak altyapı faaliyetlerini kapsam dışında bırakması nedeniyle eksik bulundu.

Yine krizin ekonomideki etkilerini azaltmaya dönük olarak çıkarılan Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yüklenici firmalarımıza projelerde süre uzatımı ve fesih talebi hakkı getirilmesi önemli bir adım oldu. Bu çerçevede taleplerin olumlu bir yaklaşımla değerlendirilip karşılanması, olumlu karşılanmayan fesih talepleri için fiyat farkı öngörülmesi ve uygulamada gecikilmemesi önemli hususlar.

Pandemi şokunun en çok hissedildiği aylardan nisan ayında ülke genelinde satışlarda aylık yüzde 60,6'lık gerilemenin dikkat çektiği konut alanında ise kamu bankalarımız öncülüğünde başlatılan destek kampanyası, sektörümüzün bu alanda faaliyet gösteren firmalarımıza bir nebze nefes aldırdı. Kampanyanın olumlu etkisi haziran-temmuz dönemi konut satış rakamlarında görülecek.

Küresel pazarda salgının ve salgın nedeniyle alınan tedbirlerin sonucunda; yurt dışı müteahhitlik hizmetlerimiz kapsamında üstlenilen projelerde de yılın ilk yarısında geçen yılın aynı dönemine oranla yüzde 20'nin üzerinde gerileme yaşandı. Süreçte ortaya çıkabilecek ilave maliyetlerin karşılanması ve gecikmeler için uygulanmak istenecek

cezai yaptırımlar ile petrol fiyatlarında yaşanan sert düşüş sonucu artabilecek alacak sorunumuzda, devletimizin yanımızda olacağı güvenini taşıyoruz. Performansımızın petrol fiyatlarından mümkün olduğunca bağımsız hale gelebilmesi için de pazar çeşitlendirmesi çalışmaları ve finansman desteklerine ihtiyaç var. Normalleşme sürecinde başta Afrika ve Asya bölgesinde olmak üzere bazı ülkelerin gündeminde yer almayı sürdürecektir. Kalkınma hamleleri ve altyapı ihtiyaçları, oldukça riskli bölgelerde hem de uygun maliyetle ve kaliteli iş yapmasıyla tanınan Türk müteahhitlerini ön plana çıkaracak. Bu çerçevede öncelikle finansman veya sigorta olanaklarının genişletilmesi, uluslararası işbirliklerinin etkinleştirilmesi gibi proaktif adımların hayata geçirilmesi gerekiyor. Birlik olarak bu amaca yönelik olarak webinarlar düzenliyor, muhatap kuruluşlar nezdinde girişimlerde bulunuyoruz.

TMB VE TÜRKİYE İMSAD ÇALIŞMALARINA DEVAM EDİYOR

Önümüzdeki döneme yönelik, finansman konusuna da özel önem veriyoruz. İki öncül sektörel kuruluş TMB ve Türkiye İMSAD olarak, bu süreçte de Türk Eximbank ile yakın işbirliğinde salgın gündeminde üyelerimizin ihtiyaçlarını ele aldığımız çalışmalar gerçekleştiriyoruz. Bu çerçevede sektöre yönelik yeni enstrümanların hızla uygulamaya konulmasını hedefliyoruz. Ayrıca çok taraflı kalkınma bankaları ve diğer ülke Eximbankları ile finansman konusunda temaslarımızı artırıyoruz.

Diğer taraftan, sektörde verimlilik artışı ve üretkenlik ile krizlere daha dayanıklı hale gelmeyi sağlayacak yüksek teknoloji çalışmalarının hızlanması çok önemli. İnşaat sektörünün dünyada rekabet gücünü artıracak projeler için TMB olarak ilgili bakanlık ve kurum ile kuruluşlarımızla ortak çalışmalar yürütüyoruz.

**Nazmi DURBAKAYIM**İstanbul İnşaatçılar
Derneği (İNDER)
Yönetim Kurulu Başkanı

Kamu bankaları ve Emlak Konut GYO önderliğinde markalı konutların eşzamanlı olarak başlattığı kampanyalar, konut satışlarını patlattı. Haziran ayı satışları içinde ilk el konut satışlarının toplam satışlar içindeki payının yüzde 50'nin üzerine çıkmasını öngörüyoruz. Zira birinci el konut satışı, inşaat sektörüne aktarılacak istenen 'can suyu'nun gerçek hedefine ulaşması anlamını taşıyor.

Başlatılan kampanyalar sektör için can suyu oldu

Mayıs ayında, Covid-19 nedeniyle derin bir sessizliğe giren gayrimenkul sektöründe, beklenen konut satış rakamları yüzde 44,6 düşüş olarak açıklandı. Bu kadar keskin bir düşüşü bekliyorduk. Ancak bir diğer beklentimiz de bu keskin düşüşün ardından daha sert bir satış patlamasıydı. Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın önderliğinde kamu bankalarının, Emlak Konut GYO önderliğinde markalı konutların eşzamanlı olarak başlattığı kampanyalar, bu beklentimizin temelini oluşturdu. Kampanyalar hem mevcut konut arzının eritilmesi, diğer bir ifadeyle stokların azalması, hem de birinci el konut üretiminin finansal olarak desteklenmesini sağladı. Kampanyalara gösterilen yoğun ilgi, haziran ayının tamamında en az 130 bin civarında bir satış rakamının gerçekleşeceğini habercisi oldu. Yani haziran ayında tarihi bir satış rekoru gelebilir. Bu talebin yazın ortasına kadar sürmesini bekliyoruz. Akabinde devreye girmesi için hazırlıkları devam eden yeni projelerle birlikte sektörün kendi dinamiklerine kavuşacağını öngörüyoruz. Yine kampanya kapsamında iki önemli ve pozitif bir gelişmenin de gerçekleşmesini öngörüyoruz. Öncelikle ipotekli konut satışının toplam satışlar içinde payının en az yüzde 70'in üzerine çıkmasını bekliyoruz. Diğer taraftan haziran ayı satışları içinde ilk el konut satışlarının da toplam satışlar içindeki payının yüzde 50'nin üzerine çıkmasını öngörüyoruz. Özellikle bu verinin yüksek olması, markalı konutları çok yakından ilgilendiriyor. Zira birinci el konut satışı, inşaat sektörüne aktarılacak istenen 'can suyu'nun gerçek hedefine ulaşması anlamını taşıyor. Yaklaşık 250'den fazla yan sektörü finanse eden inşaat sektörünün tekrar harekete geçmesi demek; yavaşlayan projelerin tekrar hızlanması, tüm sektörlerdeki mali yapıların güçlenmesi, istihdamın ve vergi gelirlerinin artması demektir.

Son üç ayda salgından korunmak için evlerine kapanan insanlar yaşam alanlarına duydukları ihtiyaçları yeni

yeni keşfetmeye başladı. Günün belirli saatlerinde kullandıkları balkonlar, evin en değerli bölümleri oldu. İşlerini evlerinden yapmak zorunda kalan insanlar, sakin ve gürültüden arındırılmış; ancak dış dünyayla bağlantı sağlayan iletişim altyapısı fonksiyonel bir evin değerini gördü. Salgından korunmak için evlerine kapanan insanların yaşam anlayışları, davranışları daha esnek bir mimari tarzın ihtiyacını artıracak ve tüketici alışkanlıkları değişecek. Buna bağlı olarak yeni şehircilik anlayışı ve yeni proje mimarileri de evrimleşecek.

YATAY MİMARİ ÖNE ÇIKACAK

Cumhurbaşkanımızın ısrarla dile getirdiği yatay mimari şehircilik anlayışı yeni projelerin odağında olacak. Bu anlayış kapsamında bahçe ve yeşil alanlar projelerin olmaz ise olmazını teşkil ederken, balkon ve teras gibi dairelerde daha fazla dışa bakan yaşam alanları olacak. Buna ek olarak daire içlerindeki yaşam alanlarıyla çalışma alanlarını aynı anda barındıran esnek ve karma tasarımlar gündeme gelecek. Daire planlamalarında kapalı mutfak ve salonlar birleştirilerek tüm ailenin her zaman sosyalleşeceği daha büyük yaşam alanları ile dairenin bir odasının ofis/büro kullanımına uygun alt yapısı olan çalışma alanları içermesi amaçlanacak. Büyük çaplı kentsel dönüşüm sahne olan projelerde hayat bulması beklenen bu yeni mimari tarzın, önümüzdeki süreçte daha çok yeni yaşam alanlarında yer almasını bekliyoruz. İNDER olarak sıkça dile getirdiğimiz ve ilgili bakanlığımıza sunduğumuz "Yaşanması Pilot Şehirler Projesi", bir yandan depreme karşı güvenli yaşam alanları oluştururken, diğer yandan değişen yeni mimari anlayışa öncülük yapabilir. Çalışma ve yaşam alanlarını aynı lokasyonda bir araya getirmeyi amaçlayan söz konusu proje, aynı zamanda Covid-19 gibi olası bir salgın durumunda, iş hayatının fazla aksamaması için esnek çalışmaya da olanak sağlayacak.

**Z. Altan ELMAS**

Konut Geliştiricileri ve Yatırımcıları
Derneği (KONUTDER)
Yönetim Kurulu Başkanı

Konut satışına yönelik kampanyalar beklentimizin ötesinde bir etki ortaya koydu. Hem birinci el satışlar hem de ikinci el satışlar çok ciddi bir ivme kazandı. Sektör olarak son 5-6 yıl içinde gayrimenkulde böyle bir hareketlilik yaşamadık.

Sektör olarak son 5-6 yıl içinde gayrimenkulde böyle bir hareketlilik yaşamadık

Gayrimenkul sektörü, 15 Mart'ta salgın süreci patlak verince bütün sektörler gibi hızlı bir şekilde bu sürecin etkilerine maruz kalmış oldu. Nisan ayında beklentimiz, 120 bin civarında konut satılmasıydı. Fakat bu rakam ayda 42 bine kadar düştü. Mayıs ayında da yaklaşık böyle bir tabloyu yaşadık. Bu dönemde de yüzde 60'a yakın bir satış kaybı söz konusu oldu. Dolayısıyla iki buçuk aylık büyük bir duraklama sürecinde hem imalat hem konut satışı anlamında, sektörümüz Covid-19'dan ciddi etkilenmiş oldu. Tabii içinden geçtiğimiz dönem olağan bir dönem olmadığı için sonuçlarının böyle olması da oldukça doğal. Çünkü bütün dünya durdu. Dünya dururken, insanlar can derdine düşmüşken, devletler çok önemli tedbirler alırken ve bütün hayat kısıtlanıp neredeyse durma noktasına geliyorken insanların konut almasını düşünmek tabii ki çok anlamlı bir şey değil. 1 Haziran'dan itibaren sektörümüzde faaliyetler yavaş yavaş hızlanmaya başladı.

Bakanlığımız, bu süreci firmaları ayakta tutacak KGF destekli kredilerle yürütürken normalleşme sürecinde de konut sektörü, otomotiv, mobilya, beyaz eşya gibi bütün ekonominin paydaşlarına dönük paketler sundu. Kamu bankaları üzerinden de önemli faiz indirimleri yapıldı. Bu anlamda sektörümüz de elini taşın altına koydu ve tarihi bir kampanya gerçekleştirildi. 15 sene vade, 0,64'lük faiz ve bir yıl ödemesiz konut kredisi kullanma imkanı getirildi. Söz konusu kampanya beklentimizin ötesinde bir etki ortaya koydu. Hem birinci el satışlar hem de ikinci el satışlar çok ciddi bir ivme kazandı. Sektör olarak son 5-6 yıl içinde gayrimenkulde böyle bir hareketlilik yaşamadık. Ciddi anlamda alıcı bir kitle geliyor, beğeniyor ve alıyor. Hem oturuma yönelik, hem ihtiyaca dönük hem de yatırım amaçlı kitleler harekete geçmiş vaziyette. Gayrimenkul sektörü olarak şu anda

oldukça iyi bir performans sergiliyor. Salgın sürecindeki kaybımızı henüz yerine koyabilmiş değiliz ama bu ivmeyle devam ederse temmuz ayı içinde bu kayıpları büyük oranda telafi etmeyi umuyoruz. Eylül ayına kadar da bu süreç devam ederse, kamu bankalarımız da bu desteği verebilirse stoklar önemli miktarda erimiş olacak.

TALEPLERİMİZ GERÇEKLEŞİRSE SEKTÖR OLARAK 25 MİLYAR DOLAR GELİR HAYAL OLMAZ

Türkiye bir deprem ülkesi. Bu gerçeği göz ardı edemeyiz. Eski yapı stokumuzu bir an önce yenileyip, sağlıklı ve güvenli binalar yapmalıyız. Kentsel dönüşümü bina bazlı, mahalle bazlı, sokak bazlı, nasıl olursa olsun yapmalıyız. Şu an İstanbul'da en az 300 bin konut tamamlanmış ya da inşa aşamasında. Bu 300 bin ailenin daha güvenli ve sağlıklı konutlarda oturabileceği anlamına geliyor. Hükümetimiz bu konularda çok önemli çalışmalar yapıyor. İmkanlar açıyor, ancak insanlar hala eski dairelere yöneliyorlar. Bu konuda da kamu biraz daha farklı önlem ya da mekanizmalar geliştirmeli. İnsanlarımızı yeni yapı stokuna taşımamız, eski binaları boşaltmalıyız. Yapılan kampanyalarda vs. birinci el konutu daha fazla erişilebilir ve cezbedici hale getirelimiz ki eski yapı stokundan kurtulabilelim.

KONUTDER olarak yurt dışına satışlarla ülkeye döviz getiren bir sektörümüzün ihracatçı statüsü imkanlarından yararlandırılmasını talep ediyoruz. Diğer sektörlerde olduğu gibi Eximbank imkanlarından yararlanmayı da talep ediyoruz. Ayrıca yurt dışına satışları katlanarak artan bir sektör olarak Ticaret Bakanlığı'ndan Turquality kapsamına alınmayı talep ettik. Turquality ile sektörden küresel markalar çıkmasına destek olunmalı. Bu taleplerimizin gerçekleşmesiyle sektör olarak önümüzdeki yıllar için 25 milyar dolar gelir hedefi hayal olmaz.



Önder KAYA

Türkiye Serbest Mimarlar
Derneği (TürkSMD)
Yönetim Kurulu Başkanı

Pandemi sürecinde doğayı yok saymadan, kentleri yeniden ele almanın, kent merkezlerini yeniden düzenlemenin gerekliliğini anladık. Bu tasarımlarda sürdürülebilir, ulaşılabilir, yeşil-mavi dengesini gözeten, daha bölge ölçeğinde, detaylı kent planları yapmak zorundayız.

Unuttuğumuz doğayı planlamayı ve yok ettiğimiz kaynakları hatırlama zamanı

Uzun zamandır unuttuğumuz, kentlerin sadece "inşaat alanı" değil "yaşam alanı" olduğu, binaların sadece "barınacak mekanlar" değil "hayatımızın büyük bir kısmını harcadığımız alanlar" olduğunu bu dönemde hatırladık.

Türkiye'de uzun süredir yeni yaşam alışkanlığı haline getirilmeye çalışılan, birlikte binlerce insanın yaşadığı güvenli, hücre ebatında 1+1 veya 1+0 "yaşam box"larının ne kadar da yaşanamaz olduğunu anladık. Her blokta yüzlerce insanın yaşadığı, aynı asansörü kullandığı, aynı kapıları açtığı, balkonu dahi olmayan, camı açılmayan "özenti" rezidansların, bu virtüs sebebiyle, ne kadar tehlikeli ve ne kadar insani olmadığını anladık. Pandemi sürecinde, kendimize ait nefes alacak bahçeli ve balkonlu evlerin tekrar kıymetini anladık. Bu dönemde ben de 14 yıldır oturduğum bahçeli evin kıymetini, bahçeyle, toprakla uğraşmanın önemini, keyfini anladım.

Bu devam eden pandemi sürecinde bahçeli - balkonlu, az katlı, az kişinin yaşadığı alanlar daha kıymetli hale geldi.

Fiyatlar inanılmaz şekilde yükseldi, şehre yakın kırsal bölgelerde arsa talebi patladı. Yeni bir yaşam alışkanlığı oluşturmaya başladık, mekan ve teknoloji konusunda konutlarda yeni bir düzen ve anlayış başladı. Konutlar, ofisler ortak kullanım yapılarıyla birlikte, pandeminin kentlere ve kent planlamasına nasıl yansıtacağı bu dönemin en yoğun tartışılan konusu haline geldi. Uzun süredir konuşulan, kent

planlamasının sürekli "parsel bazında" delinmesi, planlama yerine plansızlığın ve kualsızlığın hakim olduğu bir sürecin kentleri yaşanmaz hale getirdiği bu dönemde iyice ortaya çıktı.

İHTİYAÇLARA YÖNELİK ZİHİN DEĞİŞİKLİĞİ ŞART

Aslında son yıllarda tartışılan çevresel konular, sürdürülebilirlik, tarım alanlarının korunup geliştirilmesi konuları konuşma sürecinden çıkıp gündemin tam ortasına geldi ve bütün taraflar bu konularda yeni fikirler - projeler geliştirmeye başladı. Hepimizin artık çok iyi anladığı, bu yeni dönem ihtiyaçlarına yönelik bir zihin değişikliği şart. Bu değişim için;

✓ Tasarımcıların ve konuyla ilgili tarafların bir araya gelmesi ve ortak sistematik çözümler üretmesi gerekir.

✓ Doğayı yok saymadan, kentleri yeniden ele almak, kent merkezlerini yeniden düzenlemek zorundayız.

✓ Bu tasarımlarda sürdürülebilir, ulaşılabilir, yeşil-mavi dengesini gözetin, daha bölge ölçeğinde, detaylı kent planları yapmalıyız.

✓ Bunları yapacak olan kamu, sivil toplum kurumları, üniversiteleri bir araya getirmek, ortak eylem planı oluşturmak, bunu da uygulayacak tüm plancı, mimar, mühendisleri işin içine katarak "yeni kent politikaları", nitelikli kentler ve yapılar oluşturarak" ülke kaynaklarını doğru kullanmak zorundayız.





Sibel DALOKAY BOZER

Istanbul Serbest Mimarlar
Derneği (İstanbulSMD)
Yönetim Kurulu Başkanı

Toplum ve birey sağlığını öne alan model ve politikaların üretilmesi önemli. Bu süreçte siyasi iradenin yanı sıra, tüm ilgili planlama, mimarlık, tasarım ve ilgili tüm disiplinler ile eşgüdümlü bir çaba içine girilebilirse, sağlıklı sonuçlar kısa vadede gerçekleşebilir.

Sağlıklı fiziksel yapılar için alınacak önlemler, sadece mimariyle çözülemez

Küreselleşen dünyamızda, nüfus yoğunluğunun en yüksek olduğu kentlerin yakın gelecekte güvenli, sağlıklı ve yaşanabilir kriterler doğrultusunda tasarlanması ve/veya dönüştürülmesi mimarlık disiplininin en önemli gündemini oluşturmaya başladı.

Pandemi süreci, özellikle kentlerde süregelen ve ağırlıklı bir şekilde sosyalleşmeye yönelik kamusal alanlardaki alışkanlıkların aksine, yaşamın izole bir biçimde özel konutların içinde sürdürülmesini gerektirdi ve temel yaşam birimi olan "konut"a ait gereksinimlerimizin yeniden sorgulanmasını da beraberinde getirdi.

Yakın zamanda, Koronavirüs çerçevesinde alınan tedbirler sonucunda milyonlarca kişi yaşamlarını evde geçirmek zorunda kaldı. Salgın süreci, özellikle büyük kentlerde gözlediğimiz rant öncelikli planlama yaklaşımları ve yüksek yoğunluklu yapılaşmayı öne alan mimari projelerin biçimlendirdiği çevremize ait yeni bir farkındalık oluşturdu, konut sahiplerinin son teknolojiler ve cilalanmış ürünlerle donatılmış olan mekanların temel eksikliklerini fark etmesine de yol açtı.

Pandemi ile edindiğimiz yeni algı ve değerler sistemi içinde, konutlarda konfor, rahatlık ve fonksiyonel olan iç mekanların sağlanması kadar, doğal havalandırma, sağlıklı iklimlendirme, ışık kalitesi, ses izolasyonu gibi temel tasarım parametrelerinin de önemi ortaya çıktı.

İlgili sürecin özellikle konut tercihlerinde niteliksiz yapılara olan yapay talebi geriletmiş olduğunu düşünüyor ve bunu olumlu bir gelişme olarak değerlendiriyorum.

Süreçte edindiğimiz yeni kriterler ve ihtiyaçlar doğrultusunda, doğal yaşama öykünden bahçe veya balkonlu yapı tiplerine, iş ve özel yaşam, hatta eğitim süreçlerinin bir arada yürütülebileceği esnek mekanlara ilgi ve gereksinim artmış oldu.

YEŞİL MİMARİ VE AKILLI ŞEHİRLERE YÖNELİM

Temelde esas olan, kentsel yaşamda yapı ve yeşil alan yoğunluğunun doğru ve dengeli bir yaklaşımla planlanmasıdır. Akıllı şehirler, yeşil mimari gibi kavramlar planlama ve tasarım süreçlerinde daha da önem kazanacak.

Özellikle kentlerde sağlık perspektifi öncelikli kriterler ile hijyen ve temizlik koşullarına ait altyapının gelişmesi, sağlıklı, dengeli, sürdürülebilir fiziksel yaşam alanlarının sağlanması kaçınılmaz...

Fiziksel ve yapı çevremize ait ve gündelik hayatımızda farkında olup, karşı durmaya zaman ayıramadığımız birçok kaygı yeniden gündemimize oturdu. Yeşil zaman, şehir tarımı, temel hizmetlere erişim açısından yerel kavramları öne çıkararak değer kazandı.

Ülkemiz örneğinde, özellikle İstanbul kenti özelinde ağır depres olası bekleyen bir kentte, yapılar için güçlendirme ve iyileştirmeye olan duyarlı girişimlerin, salgın hastalıklar çerçevesinde de alınacak paralel önlemler olarak sorumluluklarımızı eklediğini düşünüyorum.

Toplum ve birey sağlığını öne alan, mobilizasyon, ulaşım, iletişim alt yapı teknolojileri doğru kurgulanmış, yeşil kent, biophilia ve tarım kavramlarının yanı sıra mevcut yapı stoğunu yeni işlevler ile kullanıma açan ve güncel kriterler doğrultusunda değerlendiren ilgili organizasyon, model ve politikaların üretilmesi önemli. Bu süreçte siyasi iradenin yanı sıra, tüm ilgili planlama, mimarlık, tasarım ve ilgili tüm disiplinler ile eşgüdümlü bir çaba içine girilebilirse, sağlıklı sonuçlar kısa vadede gerçekleşebilir.

Megapollerdeki yüksek yoğunluklu yapılaşma ve nüfus yoğunluğunun yeniden sorgulanması ile kentleşme anlayışının değişmesi gerekliliği ortadadır. Pandemi sonrası kentleşme süreçleri, mimari ve kamusal mekanların planlama ve tasarım süreçleri kaçınılmaz olarak etkilenecektir.



Hüseyin EGELİ

Izmir Serbest Mimarlar
Derneği (IzmirSMD)
Yönetim Kurulu Başkanı

Covid-19 pandemi süreci, insanlığın doğa ile inatlaşmasının sonunda ne olacağını çok net olarak ortaya çıkardı.

Çok insanı, çok riskle barındıran AVM'ler, sağlıklı koşullarla inşa edilen iş merkezi ve rezidanslar artık bilinçli insanların uzak duracağı konseptler haline geldi.

Covid-19 pandemisi yaşam alanlarında tercihleri değiştirdi

Covid-19 salgını daha önce en azından bu neslin hiç deneyimlemediği bir süreci yaşamasına neden oldu.

Filmlere konu olan; ancak devlet politikalarında veya Dünya Sağlık Örgütü'nce tamamen göz ardı edilen bir tablo ile hazırlıksız şekilde karşı karşıya kaldı. İnsanların çoğunlukla apartman dairelerine hapsedikleri ve sadece balkonlarından sosyalleşebildikleri bir yaşam şekli oluştu.

Daha önce küçümsenen, birçok mimar ve meslek insanı tarafından eleştirilen kapalı devre siteler (gated communities), bu süreci şehirdekilerden çok daha hafif geçirdiler; havuza girdiler, tenis oynadılar, bahçelerinde sosyalleştiler. Hatta toplu film gösterilerinin bile yer aldığı sosyal mesafeli aktivitelerde bu zorlu sürecin psikolojik dezavantajlarını minimuma indirdiler.

Müstakil ve bahçeli evlerde ise sosyalleşme kısıtlı olsa da toprak ve doğa ilişkisi kurulabildi. Ülkemizde özellikle son mevzuatlarla iyice yapıyı "em-sale dahil edilerek kısıtlanan" balkon ve terasların şehirde yaşayanlar için bir kurtuluş ve nefes alabilmek için bir "şnorkel" görevini gördüğü gerçeği ise bu kararların altına imza atanların kendilerini acımasızca sorgulamaları gereken bir konu olarak iyice belirginleşti. Bu sürecin en çok etkilendiği grup ise balkonsuz cam kulelere hapis olanlar oldu. İç-dış basınç dolayısıyla

la camlarını bile açamazlarken; dahili havalandırmanın, asansördeki bulaş riskinin, merdivenlerin ve kalabalık nüfusun getirdiği risklerin endişesi ile adeta denizin ortasında kalan bir yolcu gemisinde olduğu gibi tam bir mahkum hayatı yaşadılar.

Bahçeli evlere, müstakil havuzlara, kalabalıktan uzak ve doğaya yakın olmaya talep patladı. Yüksek yapılardan ciddi bir kaçış yaşandı ve hala da yaşanıyor. Bu durum doğal olarak fiyatlara da yansdı. Çeşme gibi yazlık, müstakil evlerin olduğu tatil beldelerindeki kira fiyatları astronomik noktaya ulaşırken insanlar ev bulamaz hale geldiler.

BU SÜREÇTEN DERS ALINARAK MEVZUATLAR OLUŞTURULMALI

Bu süreç insanlığın doğa ile inatlaşmasının sonunda ne olacağını çok net olarak ortaya çıkardı. Rant hesapları ile parsellerin neredeyse tavuk taşıma kamyonlarına çevrilmesinin sonuna gelindi. Çok insanı çok riskli bir şekilde barındıran AVM'ler, sağlıklı koşullarla inşa edilen iş merkezi ve rezidanslar artık bilinçli insanların uzak duracağı konseptler haline geldi. Tasarım ve planlama kriterlerini yapan ve sermaye güdümlü olan karar vericilerin bu süreçlerden yeteri dersi almış olacaklarını, oluşturulacak ve yeniden yazılacak bir mevzuatın çalışmasının bu doğrultuda yapılmasını umut ediyoruz.





ÜRETİM CEPHESİNDE BEKLENTİLER OLUMLU

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, "Ekonomik güven ve kapasite kullanımından sonra, **İSO** İmalat **Sanayi** Satın Alma Yöneticileri Endeksi de yükseldi" dedi.

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, resmi sosyal medya hesabı üzerinden Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) grafik tablosu ve ülkeler arası Temmuz ayı karşılaştırma grafiğini yayımlayarak, "Reel sektör temmuzda hız kazandı. Ekonomik güven ve kapasite kullanımından sonra, **İSO** İmalat **Sanayi** Satın Alma Yöneticileri Endeksi de yükseldi. Şubat 2011'den bu yana endekste en yüksek seviyeyi göreyerek pek çok ülkeden pozitif ayrıştık.

Üretim cephesinde beklentiler olumlu" ifadelerine yer verdi.

İHA



SANAYİCİ VIRÜS KORKUSUNU YENDİ

PMI ENDEKSİ 9.5 YILIN ZİRVESİNDE

	Endeks
Mart	48.1
Nisan	33.4
Mayıs	40.9
Haziran	53.9
Temmuz	56.9



Tüm göstergeler ekonomide güçlü toparlanmaya işaret ediyor. Özel sektörde siparişler pandemi öncesini aştı, ihracat patladı, enflasyon düştü

PMI 9.5 YILIN ZİRVESİNDE

EKONOMİK büyümenin öncü göstergelerinden olan PMI (Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi) temmuz'da 56.9 ile son 9.5 yılın zirvesine çıktı. Endeks pandemi öncesinde 48.1'di.

İHRACAT REKOR KIRDI

TEMMUZ ayında ihracat, bir önceki aya göre yüzde 11.5 artışla 15 milyar doları aştı. Bu, 2020 yılının en yüksek ihracat rakamı. Pandemi öncesi mart ayında ihracat 13.4 milyar dolardı.

ENFLASYON ORANI İNİŞTE

EKONOMİDE çarklar hızlanırken enflasyondan da olumlu işaretler geliyor. Temmuz'da fiyat artış hızı yüzde 0.58 ile beklentinin altında kaldı. Yıllık enflasyon da yüzde 12.6'dan 11.7'ye indi. 4TE

İHRACATTA 2020 REKORU

	Milyar S
Mart	13,426
Nisan	8,993
Mayıs	9,964
Haziran	13,469
Temmuz	15,012



ENFLASYON GERİLİYOR

Ay	TÜFE (%)
Mart	11.86
Nisan	10.94
Mayıs	11.39
Haziran	12.62
Temmuz	11.76



ALBAYRAK: TARİHİ DÖNÜM NOKTASI

HAZİNE ve Maliye Bakanı Berat Albayrak: Türkiye imalat PMI, Şubat 2011'den bu yana en yüksek seviyede. Bu, tarihi bir dönüm noktası. Yılın ikinci yarısına ilişkin pozitif beklentilerimiz güçleniyor. Enflasyonla kararlı mücadelemiz sürecektir. Cari denge beklentiden iyi. 4TE





TOPARLANMA GÜÇLENİYOR

'Kötümser'lere inat, 'Güçlü Toparlanma'

Türkiye Ekonomisi konusunda "kötümserlik" yarısından olan bir grup ekonominin tüm 'çirpın'larına rağmen, Hazine ve Maliye Bakanı Albayrak'ın koordinasyonunda çok kapsamlı çalışma yürüten ve küresel virüs salgını tüm dünya ekonomisini ve küresel ticareti derinden etkilediğinden bu yana, para, maliye ve direkt kontrol politikası araçlarının tümünü çok yönlü devreye alan Ekonomi Yönetiminin etkili müdahalesi sonucu veriyor. Dün açıklanan **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi'nin (PMI)**, Temmuz'da 56,9 puana yükseldi. Şubat 2011'den beri en yüksek seviyeye yakılması. Bakan Albayrak'ın geçtiğimiz nisan ayında bu yana vurguladığı 'V' tipi toparlanma sürecinin güçlendiğine işaret ediyor.

PMI anketine verilen cevaplar, Türk imalat sektörüne 2 aydır çok güçlü sipariş gelmesine işaret etmekte. Bu durum, geçtiğimiz hafta yazdığımız gibi, dünyanın önde gelen şirketlerinin küresel tedarik ihtivaçlarının en az yüzde 10 ile 15'ini Çin ve Asya'dan çekip, Türkiye gibi imalat sanayinde kendini küresel öcekte kantlamış ülkelere yönlendirecekleri yönündeki kararlarını tam anlamıyla teyit ediyor. Nitekim, Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan ve TIM Başkanı İsmail Güllü'nin paylaştığı veriler, ihracat-ta bir ayda 15 milyar doların yeniden asılmasının, böyle bir küresel virüs salgını döneminde önemli bir kat daha arttırırken, 26 ihracatçı sektörün 16'sında ve 77 ülkeye yapılan ihracatın virüs salgınından bu yana ki en yüksek aylık rakamlara ulaşılmış durumda.

En önemli detaylardan birisi, imalat sanayindeki firmaların siparişlerini karşılamak için birikmiş stoklarını kullanması olmaktadır. Bu sayede, nihai ürün stoklarında son 4 ayın en belirgin düşüşü gözlemlenmiş durumda. Stoklardaki gerileme, doğal olarak, yeni üretim ihtivaçına bağlı olarak istihdam da, satın alma faaliyetlerine de hızla yansımada. Üretimdeki bu toparlanma, ister işemizi girdi maliyetlerine de, lojistik ve taşımacılık maliyetlerine de yansıyor. Güçlü 'V' tipi toparlanma, maliyet enflasyonuna bağlı olarak, hem üretici, hem de tüketici fiyatları endeksinde aylık olarak yansımaktadır. Bununla birlikte, temmuz ayında girdi maliyetlerinde görece bir gerileme söz konusu.

Nitekim, Tüketici Fiyatları Endeksi'nde kümülatif, yıllıklandırılmış yıllık tüketici enflasyonu da, bu tabloya teyit eder şekilde, haziran ayındaki yüzde 12,62 seviyesinden, temmuz ayında yüzde 11,76 seviyesine gerilemiş durumda. Bakan Albayrak, enflasyon konusundaki müdahalelerini, hedefe ulaşma azmini ve bu konuda atacakları yasal adımları kararlilikla sürdürmeye devam edeceklerini bir kez daha vurguladı. Türkiye Ekonomisi'nin güçlü üretimi ve ihracat verileri, ayıldık, küresel virüs salgınına rağmen, Türkiye Ekonomisi'nde üretimi durdurmanın ve alınan tedbirlerin ne kadar 'isabetli' olduğunu teyit ediyor. Kimi ekonomistlerin 'kötümserlik' pompalamalarına inat, Türkiye bu süreçten yeni bir 'başarı hikayesi' ile çıkacak.

kerem.alkin@sabah.com.tr



KEREM ALKIN
EKONOMİ-POLİTİK



Ekonomideki toparlanmanın güçlendiğine ilişkin sinyaller netleşti. Temmuzda PMI 9,5 yılın zirvesine çıkarken, ihracatta 2020 rekoru kırıldı. Enflasyon yüzde 12'nin altına indi. Hazine ve Maliye Bakanı Albayrak, "Tarihi bir dönüm noktası. İkinci yarıya ilişkin pozitif beklentilerimiz güçleniyor" dedi

Dünya ekonomisine tarihinin en büyük duralmalarından birini yaşatan koronavirüs sürecini, gerek sağlık gerekse de ekonomi alanında başarıyla yöneten ülkeler arasında ilk sıralarda yer alan Türkiye'de, toparlanma güçleniyor. Kapasite kullanım oranından güven endekslerine kadar ekonomide mayıs ayında ilk sinyali alınan V tipi toparlanma, dün açıklanan üç ayı temmuz verisi ile belirginleşti.

PMI 9,5 YILIN ZİRVESİNDE

Büyümenin öncü göstergelerinden olan Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI), temmuzda 56,9 ile Şubat 2011'den bu yana en yüksek seviyeye çıktı. Türkiye şu ana kadar açıklanan temmuz PMI verilerine göre dünyada en yüksek dördüncü ülke oldu. Pandemi öncesi dönemde, martta 48,1 olan PMI, nisan'da 33,4'ü geriledi. PMI verisinde üç ayda yaşanan artış yüzde 70'e ulaştı. Hükümetin aldığı tedbirler ve kamu bankalarının finansman desteğiyle güveni artan sanayinin üretimi ve ihracata ağırlık verdiği gözlemlendi.

İHRACATTA 2020 REKORU

Dün açıklanan bir diğer veri de ihracat cephesinden geldi. Temmuz ayı ihracatı, bir önceki aya göre yüzde 11,5 artarak 15 milyar 12 milyon dolara çıktı. Bu yılın en yüksek ihracat rakamına inza atılırken, ihracatın ihlalatı karşılama oranı da bu yılın zirvesine ulaştı. Ayrıca, tarihin en yüksek ikinci temmuz ayı ihracat rakamına inza atıldı. Mart ayında 13,4 milyar dolar olan ihracat, nisan'da 6,9 milyar dolara inmişti. Aylık ihracatta 3 aylık artışta yüzde 67 oldu. Öte yandan dış ticaret açığı da temmuzda, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 16,78 azalarak 2 milyar 744 milyon dolara geriledi.

ENFLASYON GERİLİYOR

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) dün açıkladığı verilere göre temmuzda Tüketici Fiyatları Endeksi (TÜFE) yüzde 0,58 ile 0,90 olan beklentinin altında kalırken, yıllık enflasyon yüzde 12,62'den 11,76'ya geriledi. Ekonomistler, enflasyonun geçen yıla göre gerilemesinde baz etkisi ana faktör olurken, menet enflasyonunda ağustos'ta baz etkisi gözleneceği öngörüsünde bulundu. Merkez Bankası, bu yıla ilişkin enflasyon tahminini yüzde 7,4'ten yüzde 8,9'a, 2021 tahmini ise yüzde 5,4'ten 6,2'ye yükseltmişti. Temmuzda aylık bazda en fazla artış yüzde 3,48 ile giyim ve ayakkabı oldu. Gıda ve alkollü içeceklerde de yüzde 1,28 azalma gerçekleşti.

ÇARKLARIN DÖNÜŞÜ HIZLANDI

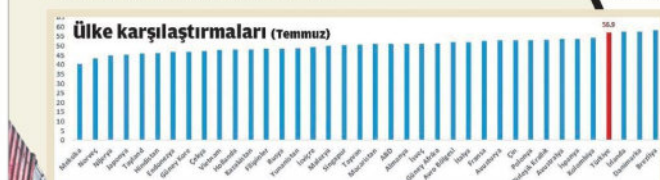
EKONOMİDE toparlanmanın en belirgin sinyali, **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi'nden (PMI)** geldi. Endeks, temmuzda 56,9'a yükseldi. 9,5 yılın en yüksek seviyesine çıktı. Kocaeli'nin normalleşmeye devam etmesi ve müşteri faaliyetlerine yeniden başlaması, Türk maliyetlerinin yeni siparişlerde üst üste 2 ay artış gerçekleşmesini sağladı. Bir önceki ay olduğu gibi temmuzda da üretim büyümeye kaydetti. Artış, Şubat 2011'den beri en yüksek oranda gerçekleşti. Birlikmiş işlemler Ağustos 2017'den beri ilk kez arttı. Yeni siparişlerdeki güçlenmenin kapasite üzerinde baskı oluşturmaya başladığına işaret etti. Üretim gereksinimindeki artış sonucu istihdam ve satın alma faaliyetlerine de hızlandı. Takip edilen 10 sektörden 8'i temmuzda üretim artışı kaydetti. Böylece üretimde artış kaydeden sektör sayısı Kovid-19 sonrası toparlanma başladığından beri en yüksek düzeyde ulaştı. İHS Markit Ekonomi Direktörü Andrew Harker, "PMI, Türk imalat sektörünün birçok alanında güçlü görünürlüğe toparlanma çaresinde olduğuna işaret etti" dedi.

TARİHİ BİR DÖNÜM NOKTASI

DÜN açıklanan verilerle ilgili olarak sosyal medya hesabından değerlendirmelerde bulunan Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, önemli mesajlar verdi. PMI endeksindeki yükselişe dikkat çeken Bakan Albayrak, "Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan Türkiye İmalat PMI, temmuz ayında 56,9 seviyesinde gerçekleşti. Bu tarihin bir dönüm noktası. Şubat 2011'den bu yana en yüksek seviye. Böylece yılın ikinci yarısına ilişkin pozitif beklentilerimiz güçleniyor" dedi. Enflasyon rakamlarında da değerlendirilen Bakan Albayrak, "Enflasyonla mücadeleimiz, hedefe

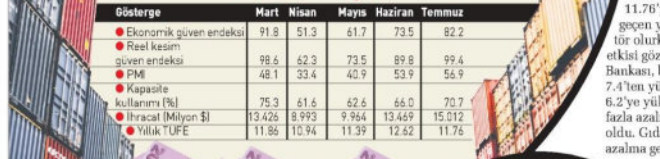
ulaşma azmini ve bu konuda atacağımız yasal adımları kararlilikla sürdürmeye devam edeceğiz" dedi.

CARI DENGESİ BEKLENTİDEN İYİ
Albayrak ihracat rakamını ile ilgili olarak, cari dengenin yılın ikinci yarısında beklentilerden iyi gerçekleşeceğini vurgulayarak, "İhracat 2020'nin en yüksek seviyesine ulaştı. Altın hariç karşılama oranı da yüzde 93,9 ile en yüksek değere ulaştı" dedi.



Gösterge	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz
● Ekonomik güven endeksi	91,9	51,3	61,7	73,5	82,2
● Reel kesim güven endeksi	98,6	62,3	73,5	89,8	99,4
● PMI	48,1	33,4	40,9	53,9	56,9
● Kapasite kullanımı (%)	75,3	61,6	62,6	66,0	70,7
● İhracat (Milyon \$)	13.426	9.993	9.964	13.469	15.012
● Yıllık TÜFE	11,86	10,94	11,39	12,62	11,76

V TİPİ TOPARLANMA BELİRGİNLEŞTİ



İHRACATÇI SAYISI 41 BİNİ GEÇTİ

PANDEMİ kızının ardından ihracat 8 milyar 993 milyon dolara inen ihracat, temmuzda hazirana göre yüzde 11,5 artarak 15 milyar doları aşmış oldu. Bu yılın en yüksek seviyesine çıktı. Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan, ihlalatın temmuzda yüzde 7,66 düşüşüyle 17 milyar 755 milyon dolar olduğunu belirterek, "Toplamda yüzde 84,5 altın hariç ise yüzde 93,9 ile yılın en yüksek ihracatın ihlalatı karşılama oranına ulaşılmış bulunmaktadır" dedi.



Ruhsar Pekcan

Bakan Pekcan, ihracatın ve dış ticaretteki olumlu performansın devamını, çabalarına ara vermeden devam edeceğini ve bir kez daha vurguladı. "İhracatçıların firması sayısında da artış olduğunu aktarıyorum. Nisan'da 27 bin firma ihracat yapmış iken, temmuzda 41 binin üzerinde firma ihracat yapıyor" diye konuştu.

PANDEMİYE RAĞMEN YOĞUN SİPARİŞ ALDIK

TÜRKİYE İhracatçıları Meclisi (TİM) Başkanı İsmail Güllü, otomotiv sektörünün bir önceki yıla göre yüzde 24'lük kayıpla hala birinci olduğunu, ikinci'nin hazır giyim olduğunu söyledi. Güllü, "Pandemi döneminde çok yoğun siparişler Türkiye'ye geldi. Kimya sektörümüz üçüncü sırada orada bir düşüş var. Bunların hızla toparlanıp



İsmail Güllü

yukarı çıkmasını özellikle çelik sektörünün dünya ticaretinin artması nedeniyle hızla bizi özellikle gelen yeni siparişlere yeni kapasitelerle birlikte ihracatımızın hedeflediğimiz 16-17 milyar dolarlık aylık rakamlara götürecektir. Pandemi de kenetlenmiş, şimdi kararlaştırma zamanı" değerlendirmesinde bulundu.

TÜRKİYE POZİTİF AYRIŞTI

SANAYİ ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, sosyal medya hesabından **İstanbul Sanayi Odası** tarafından açıklanan PMI verisine ilişkin değerlendirmelerde bulundu. Reel sektörün temmuzda hız kazandığını, ekonomik güven ve kapasite kullanımından sonra, PMI endeksinin de yükselişe işaret eden Varank, "Şubat 2011'den bu yana endekste en yüksek seviyeye giren pek çok ülkeden pozitif ayrıştı. Üretim cephesinde beklentilerin olumlu" değerlendirmesinde bulundu. Varank'ın paylaşımında yer verdiği grafiğe göre Türkiye, endekste temmuzda side ettiği 56,9'luk değeri ile Aralarında Çin, ABD, Fransa ve İtalya'nın da bulunduğu pek çok ülkeyi geride bıraktı.



Mustafa Varank